

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

1 (28)

I undersökningen behandlas följande:

Analysdel

■ Allmänt	1
■ Inledning	2
■ Premieinkomstens utveckling	2
■ Marknadsandelar	3
■ Försäkringsrörelsens resultat	5
■ Försäkringsverksamhetens resultat	9
■ Nyckeltal	10
■ Bolagsvisa resultat	13

Statistikdel

■ Premieinkomst	18
■ Kreditförluster	20
■ Utbetalda ersättningar	20
■ Driftskostnader	21
■ Ansvarsskuld	21
■ Yrkessjukdomar	26
■ Statistikällor	28

Allmänt

Finansinspektionen publicerar årligen en undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring. För undersökningen har material för räkenskapsåren 2002–2009 samlats in från försäkringsbolagen. Materialet är baserat på bokslutsuppgifter och uppgifter ur bolagens interna redovisning, som till en del inte är granskade av revisor.

Undersökningen omfattar endast uppgifter enligt lagen om olycksfallsförsäkring. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringen för idrottsutövare ingår således inte i undersökningen.

Om inget annat anges, står brutto för siffror före avdrag av återförsäkrarens andel. På motsvarande sätt står netto för siffror efter avdrag av återförsäkrarens andel.

Utjämningsbeloppet har i sin helhet lämnats utanför undersökningen och räknas således inte här till den försäkrings tekniska ansvarsskulden. Resultatsiffrorna är beräknade före skatt.

Undersökningen kompletteras av statistiken över lagstadgad olycksfallsförsäkring samt av en separat Excelfil med ett sammandrag av det material som samlats in från de finländska bolagen.

I undersökningen rapporteras inte bara statistik över försäkringsgrenen som helhet utan också bolagsvisa analyser. De bolagsvisa siffrorna redovisas som medelvärden för över-

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

2 (28)

siktperioden. För relationstalen uppges också spridningen.

Närmare upplysningar lämnas av matematiker Maarit Paakkinen, telefon 010 831 55 34.

Inledning

Ersättningsystemet för lagstadgad olycksfallsförsäkring är en del av den sociala trygghet som ankommer på samhället. Försäkringen baserar sig således på utövande av offentlig makt som delegerats till det privata försäkringssystemet. Enligt lagen om olycksfallsförsäkring ska en försäkringsanstalt som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring ha beräkningsgrunder som fastställer hur försäkringspremierna ska kalkyleras. Beräkningsgrunderna ska vara sådana att försäkringspremierna står i skäligen proportion till de kostnader som försäkringen medför, med beaktande av risken för olycksfall och yrkessjukdom i det arbete som försäkras. Intäkterna från placeringsverksamheten också ska beaktas vid bedömningen av skälighetsprincipen.

Ett mål med undersökningen är att ta fram information om huruvida den skälighetsprincip som förutsätts i lagen om olycksfallsförsäkring uppfylls. För undersökningen har statistik om lagstadgad olycksfallsförsäkring samlats in från försäkringsbolagen för 2002–2009. Utifrån statistiken beräknas resultatet av olycksfallsförsäkringen med tre olika metoder. I den första metoden beräknas det s.k. utjämnade resultatet av försäkringsrörelsen, där poster av engångskaraktär och extraordinära poster har eliminerats. Det utjämnade resultatet mäter nivån på försäkringspremierna ur premiesättningsynvinkel. Det ger en uppskattning av den säkerhetsbelastning som ingår i försäkringspremierna. I den andra metoden beräknas resultatet av försäkringsrörelsen utan utjämning. Det belyser det realiserade resultatet av försäkringsrörelsen under översiktperioden. I detta resultat medräknas placeringsintäkter från tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden. Det tredje resultatet är s.k. resultat av försäkringsverksamheten, med vilket man beräknar resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkring i förhållande till det sysselsatta kapitalet inom försäkringsgrenen. I resultatet av försäkringsverksamheten medräknas också placeringsintäkter från sysselsatt kapital.

De tre metoderna för beräkning av resultatet representerar olika synsätt på resultatbildningen. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat avser att mäta förhållandet mellan

försäkringspremierna och de förväntade kostnaderna för försäkringarna. I detta betraktelsesätt bedöms resultatet ur försäkringstagarens synvinkel. Försäkringsrörelsens resultat utan utjämning motsvarar det realiserade resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkring och mäter således försäkringsrörelsens lönsamhet ur försäkringsbolagets synvinkel. Försäkringsverksamhetens resultat däremot ger en bild av avkastningen på sysselsatt kapital inom försäkringsverksamheten, dvs. representerar ägarnas syn på lönsamheten i försäkringsverksamheten.

Resultatet mäts också med totalkostnadsprocenten. Resultatsiffror redovisas både sammanräknat och bolagsvis. De sammanräknade siffrorna redovisas per år och de bolagsvisa som medelvärden för översiktperioden.

Lagstadgad olycksfallsförsäkring är långsiktig verksamhet som påverkas av cyklerna på såväl försäkrings- som finansmarknaden. Skälighetsprincipen måste därför följas upp med statistik över flera år. Analysen påverkas också av avkastningskrav på längre sikt för att upprätthålla kapital för täckning av försäkrings- och placeringsriskerna. På basis av ett enskilt år eller ett fåtal år kan man inte dra några slutsatser om huruvida premienivån är skäligen eller inte. Den bolagsvisa analysen påverkas också av en stokastisk variation i storleken på försäkringsbestånden, vilket gör det svårare att dra statistiska slutsatser.

Premieinkomstens utveckling

Under 2009 bedrev 12 finländska försäkringsbolag och filial¹. Premieinkomsten² enligt resultaträkningen för 2009 före kreditförluster och före avdrag av återförsäkrarens andel utgjorde 562,1 miljoner euro, jämfört med 590,3 miljoner euro 2008. Premieinkomsten minskade med 4,8 procent. Lönesumman, som ligger till grund för premien för lagstadgad olycksfallsförsäkring var i ekonomin som helhet (inkl. offentliga sektorn) 1,0 procent mindre än år 2008. Utvecklingen av premieinkomsten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring understeg således den allmänna utvecklingen av den sammanlagda lönesumman.

¹ EES-försäkringsbolag som bedriver försäkringsrörelse i Finland med stöd av etableringsrätten.

² I premieinkomsten enligt resultaträkningen ingår inte kreditförluster, arbetarskyddsavgift och sjukvårdsavgift (efter 2004) och inte heller fördelningsavgift (efter 2006).

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

3 (28)

Marknadsandelar

I tabell 1 redovisas marknadsandelarna för finländska bolag och en filial i fråga om både försäkringsverksamhet enligt lagen om olycksfallsförsäkring och olika typer av försäkringar. Försäkringarna är uppdelade i obligatoriska normal- och specialtarifferade arbetstidsförsäkringar samt i frivilliga arbetstids- och fritidsförsäkringar. Marknadsandelarna anges i procent. I raden totalt redovisas premieinkomsten per försäkringstyp i miljoner euro.³

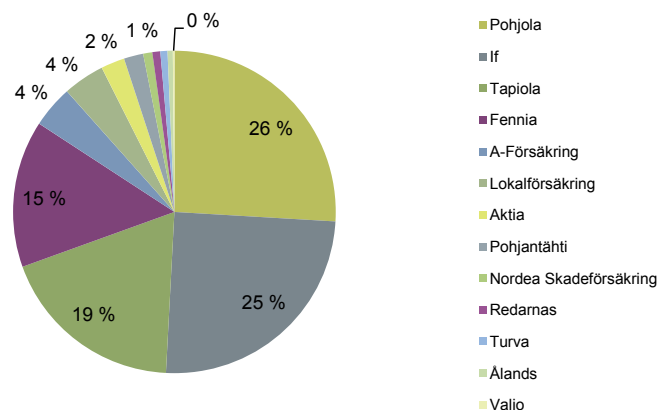
Obligatoriska olycksfallsförsäkringar enligt lagen om olycksfallsförsäkringar delas in i special- och normaltarifferade försäkringar. Om försäkringspremien eller de ersättningar som betalas med stöd av försäkringen är tillräckligt höga, ska också försäkringstagarens egen olycksstatistik beaktas när försäkringspremien bestäms. Sådana försäkringar kallas specialtarifferade och är definitionsmässigt främst avsedda för stora företag.

Övriga, mindre försäkringar kallas normaltarifferade. Premien för normaltarifferade försäkringar påverkas inte av försäkringstagarens egen olycksstatistik.

Lagen om olycksfallsförsäkring innehåller inte enbart bestämmelser om obligatoriska försäkringar utan också möjlighet till frivilliga försäkringar i vissa fall. Ersättningsförmåner och ersättningsgilla skadefall är då i regel samma som vid

³ Nordea Skadeförsäkring började bevilja lagstadgad olycksfallsförsäkring 2007. Fördelning av premieinkomsten till den delen finns tillgänglig först från och med 2008.

Marknadsandelar

Tabell 1.

Finländska försäkringsbolags och EES-filialers procentuella marknadsandelar enligt premieinkomst (paragrafhänvisningar till lagen om olycksfallsförsäkring)

	Obligatorisk försäkring för arbetstid, tariffpremier			Obligatorisk försäkring för arbetstid, specialtarifferade			Frivillig försäkring för arbetstid (57 § 1 mom.)			Försäkring för fritid (57 § 2 och 3 mom.)			Totalt		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
A-Försäkring	5,2	6,1	5,6	1,8	2,2	2,6	9,5	9,7	7,7	5,2	6,1	5,9	3,7	4,4	4,2
Aktia	3,0	3,3	3,4	1,1	1,3	1,6	2,8	2,4	2,6	2,7	2,7	2,8	2,0	2,2	2,4
Fennia	17,7	16,4	15,3	11,8	14,7	14,9	12,3	11,0	10,7	14,3	14,3	15,2	14,0	14,9	14,7
If	21,5	19,3	19,5	35,0	31,4	30,8	12,3	10,0	9,7	28,6	25,1	22,6	28,5	25,4	24,9
Lokalförsäkring	7,0	7,8	8,3	0,7	0,7	0,8	7,9	7,7	8,7	4,5	4,5	5,0	3,5	3,9	4,2
Pohjantähti	2,6	2,9	3,3	1,1	1,1	0,9	2,7	2,5	2,6	2,3	2,1	2,2	1,8	1,9	1,9
Pohjola	20,6	21,8	20,1	34,2	30,8	30,0	19,3	20,0	18,7	28,8	30,0	30,3	28,3	27,0	26,0
Redarnas	0,2	0,2	0,1	1,0	1,1	1,0	0,0	0,0	0,0	2,6	2,9	3,1	0,8	0,8	0,8
Tapiola	20,9	19,9	21,3	12,1	14,7	15,8	31,9	33,8	35,6	9,7	10,4	10,3	16,2	17,5	18,7
Turva	0,9	0,8	0,8	0,6	0,5	0,6	1,1	1,2	1,2	0,7	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7
Valio	0,0	0,0	0,0	0,1	0,9	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	0,2
Ålands	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5	0,5	0,2	0,2	0,2	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5
Nordea Skadeförsäkring ⁴	0,0	0,8	1,7	0,0	0,1	0,2	0,0	1,4	2,1	0,0	0,8	1,2	0,0	0,5	0,9
Totalt mn euro	196,5	195,2	182,4	311,4	307,2	291,2	39,6	43,3	42,9	42,1	44,5	45,6	589,6	590,3	562,1

⁴) Tryg fr.o.m 18.8.2010. Tryg är Finländsk filial för Tryg Forsikring A/S

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

4 (28)

lagstadgad olycksfallsförsäkring. Frivilliga försäkringar enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring är avsedda för sådana fall där arbetstagaren inte omfattas av lagstadgad olycksfallsförsäkring. Hit räknas t.ex. arbetsgivaren själv, familjemedlemmar som varaktigt hör till arbetsgivarens hushåll eller majoritetsägare i ledande ställning i bolaget. Enligt 57 § 2 och 3 mom. kan arbetstagarens olycksfallsförsäkringskydd genom frivillig försäkring utsträckas att gälla även fritiden.

Största delen av försäkringspremierna gäller obligatoriska försäkringar. De stod 2009 för mer än 84 procent av premieinkomsten. Över cirka 61 procent av premieinkomsten från obligatoriska försäkringar kom från specialtarifferade försäkringar. Premierna för frivilliga försäkringar fördelades ganska jämnt så att arbetstidsförsäkringarna stod för 48 procent och fritidsförsäkringarna för 52 procent.

Pohjola stod 2009 för den största marknadsandelen, 26,0 procent, av hela rörelsen. Motsvarande siffra året innan var 27,0 procent och Pohjolas marknadsandel hade därigenom minskat med 1,0 procentenhet. För If, som hade den näststörsta marknadsandelen, minskade marknadsandelen med 0,5 procentenheter till 24,9 procent. Bland de näststörsta bolagen ökade Tapiola sin marknadsandel med 1,2

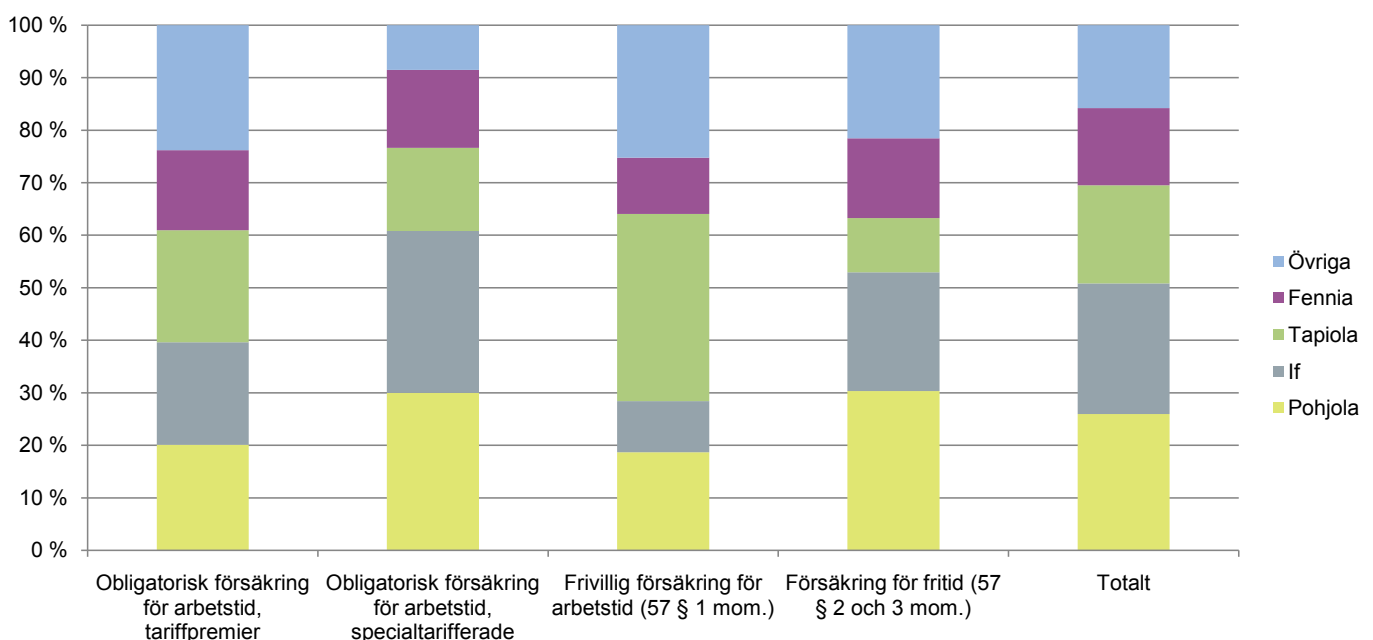
procentenheter till 18,7 procent medan Fennias marknadsandel minskade med 0,2 procentenheter till 14,7 procent. De fyra största bolagen stod därmed för cirka 84,2 procent av hela marknaden. Den sammanlagda marknadsandelen för de övriga bolagen ökade från året innan med 0,6 procentenheter från 15,2 till 15,8 procent. I diagrammet marknadsandelar visas marknadsandelarna 2009 i fallande storleksordning.

En analys av marknadsandelarna efter försäkringstyp visar olika fördelning för de olika tarifferingarna. Rätt lika marknadsandelar av normaltarifferade försäkringar hade Tapiola med sin andel på 21,3 procent, Pohjola med sin på 20,1 procent och If med sin på 19,5 procent. Även Fennia med sin marknadsandel på 15,3 procent skiljde sig från mängden. Inom specialtarifferade försäkringar var If och Pohjola klara marknadsledare med sina andelar på 30,8 respektive 30,0 procent och därefter kom Fennia och Tapiola, Tapiola med en marknadsandel på 15,8 procent och Fennia med en marknadsandel på 14,9 procent.

De största marknadsandelarna av frivilliga arbetstidsförsäkringar hade Tapiola (35,6%) och Pohjola (18,7%) och inom fritidsförsäkringar Pohjola (30,3%) och If (22,6%).

Diagrammet nedan visar marknadsandelarna för de fyra största försäkringsbolagen efter försäkringstyp.

Marknadsandelar efter försäkringstyp

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

5 (28)

Försäkringsrörelsens resultat

I tabellerna nedan redovisas resultatet av lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009 beräknat utifrån sammanräknade uppgifter för de finländska försäkringsbolagen⁵ samt aritmetiska medelvärden och standardavvikelser under samma period. Resultatet nettoredovisas, vilket innebär att motsvarande återförsäkrars andel har avräknats från posterna i tabellen. Försäkringspremier och ersättningar är hämtade ur resultaträkningen med den skillnaden att fördelningsposterna eliminerats för 2002-2006.⁶ I resultatet av försäkringsrörelsen har medräknats placeringsintäkter från tillgångar som utgör täckning för nettoansvarsskulden. Resultaten redovisas utjämnade (tabell 2) och utan utjämning (tabell 3) på nedan beskrivet sätt.

Försäkringsrörelsens utjämnade resultat

Extraordinära poster eller poster av engångskaraktär med inverkan på resultatet, såsom effekterna av ändrade beräkningsgrunder för ansvarsskulden, har eliminerats från försäkringsrörelsens utjämnade resultat. I det utjämnade resultatet hänförs till försäkringsverksamheten i stället för de realiserade intäkterna intäkter av placeringsverksamheten till ett belopp som motsvarar den riskfria avkastningen som beräknats på nettoansvarsskulden. Faktorer som orsakar årliga fluktuationer i resultatet och därigenom försvårar jämförbarheten har således eliminerats i det utjämnade resultatet. Det utjämnade resultatet påverkas ändå av vola-

tillettskapande faktorer såsom fluktuationer i ersättningskostnader och utjämningspremier⁷.

På lång sikt ger ett utjämnat resultat information om försäkringspremierna ur premiesättnings synvinkel. Eftersom principerna för hur försäkringspremierna fastställs ska vara kända redan vid upprättandet av försäkringsofferter före försäkringsperioden, fixeras nivån på försäkringspremierna redan innan kostnaderna för försäkringarna realiserar.

⁵ Nordea Skadeförsäkring ingår inte

⁶ Alla ersättningar enligt lagen om olycksfallsförsäkring fonderas inte på förhand, utan en del av dem finansieras solidariskt genom det s.k. fördelningssystemet. De ersättningar som omfattas av fördelningssystemet täcks med en fördelningsavgift som motsvarar det årliga behovet och som försäkringsbolagen kan inkludera i den försäkringspremie som tas ut av försäkringstagarna. Kostnader som finansieras med fördelningssystemet är t.ex. indexhöjningar av ersättningar och kostnadsersättningar för sjukvård och medicinsk rehabilitering vilka betalas mer än tio år efter att skadan inträffat. Från början av år 2008 utvidgades fördelningssystemet till att också omfatta yrkessjukdomar med lång latenstid samt kostnader för olycksfall som inträffat i oförsäkrat arbete och kostnader som föranleds av uppgifter som försäkringsbolaget på bonings- eller vistelseorten ska sköta enligt internationella fördrag som är bindande för Finland. Fram till år 2006 ingick fördelningsposterna i försäkringspremier och utbetalda ersättningar, men alltsedan 2007 har de på grund av sin karaktär av överföringsposter inte tagits upp i resultaträkningen.

⁷ Försäkringspremien för en försäkringsperiod består av en förskottspremie och en utjämningspremie. Överstiger eller understiger den slutliga försäkringspremien för försäkringsperioden beloppet av inbetald förskottspremie, tas skillnaden mellan den slutliga premien och förskottspremierna ut av eller återbärs till försäkringstagaren i form av en utjämningspremie.

Tabell 2.

Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter, försäkringsbolagen sammanlagt

Miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	medelvärde 2002-2009	spridning %-enheter
1. Jämförbar premieintäkt	425,0	413,4	432,7	534,7	567,0	582,1	578,8	546,3	510,0	
2. Riskfri avkastning på ansvarsskuld efter avdrag av beräkningsräntekostnad	41,6	35,1	37,1	23,9	37,5	54,7	50,9	38,2	39,9	
3. Jämförbar skadeersättningskostnad	-308,6	-308,9	-340,0	-408,5	-420,5	-397,2	-414,2	-385,3	-372,9	
4. Jämförbar skaderegleringskostnad	-30,0	-32,7	-28,9	-32,2	-32,6	-34,0	-38,3	-39,7	-33,5	
5. Driftskostnader	-53,5	-55,3	-62,9	-66,5	-71,8	-70,3	-77,4	-76,9	-66,8	
6. Förändring i garantiavgiftsposten	-1,9	-2,0	-2,2	-2,3	-2,4	-2,4	-2,3	-2,3	-2,2	
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	72,6	49,6	35,9	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	74,4	
8. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ bruttopremieinkomst	17,0 %	11,9 %	8,2 %	9,1 %	13,5 %	22,7 %	16,7 %	14,6 %	14,2 %	4,7 %
9. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ inbetald premie	13,2 %	9,0 %	6,1 %	7,5 %	11,3 %	19,0 %	14,1 %	12,2 %	11,6 %	4,1 %
Bruttopremieinkomst	427,3	416,0	437,8	539,0	571,2	585,3	583,6	549,9	513,8	
Inbetald premie	551,3	551,6	584,7	654,9	680,1	696,9	692,0	658,0	633,7	
Nettoansvarsskuld utan utjämningsbelopp	2 111,6	2 323,8	2 438,0	2 614,5	2 779,9	2 894,9	2 959,8	3 028,2	2 643,8	

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

6 (28)

Typiskt för lagstadgad olycksfallsförsäkring är att de slutliga kostnaderna finns att tillgå i mycket långsam takt, ofta först efter tiotals år. Premiesättningen baserar sig därför på bolagets syn på de sannolika framtida kostnaderna och på en försiktig uppskattning av framtida placeringsintäkter på lång sikt från tillgångar uppbundna i försäkringsrörelsen.

För att få en uppfattning om nivån på de förväntade intäkterna från försäkringarna har engångsändringar av beräkningsgrunderna eliminerats från ersättningarna och placeringsintäkterna beräknats enligt den riskfria avkastningen. För utjämning av den årliga fluktuationen i skadeutvecklingen behövs en tillräckligt lång översiktsperiod så att konjunktorens inverkan på skadekostnaden ska kunna beaktas i tillräcklig grad.

Med jämförbar premieintäkt (1) avses premieintäkt för egen räkning enligt den officiella resultaträkningen korrigerad för effekten av ändrade beräkningsgrunder för premieansvar och andelen av fördelningssystemets finansiering (fördelningsavgift) 2002–2006. Några ändringar gjordes inte i beräkningsgrunderna 2009. Den jämförbara premieintäkten 2009 var 5,6 procent lägre än året innan.

Till försäkringsrörelsens utjämnade resultat har här hänförs den riskfria placeringsintäkten på tillgångar som utgör täckning för nettoansvarsskulden. I det här fallet innebär det en ränteavkastning som bäst motsvarar räntan på finska statens 10-åriga obligationer. Denna ränta låg 2009 i genomsnitt på 3,74 procent (4,30 procent 2008). I tabellen har placeringsintäkten delats upp så att en del hänförs till intäkter och den andra delen till kostnader.

Till kostnader hänförs ett belopp som motsvarar beräkningsräntekostnaden, dvs. ökningen i ersättningskostnaden till följd av upplöst diskontering av ersättningsansvar. Beräkningsräntekostnaderna uppgick 2009 till 76,2 euro (74,4 miljoner euro 2008) och med detta belopp har skadeersättningskostnaden (3) minskats.

Det belopp av den riskfria placeringsintäkten som inte behövs för eliminering av diskonteringseffekten (2) ligger kvar i premieintäkten för året. Posten kan i viss mån anses motsvara den återbäring som kunde ges försäkringstagarna utan risk, om kostnaden för det sysselsatta kapitalet i rörelsen inte medräknas. Posten uppgick 2009 till 38,2 (50,9 miljoner euro 2008) vilket motsvarar cirka 7,0 (8,7) procent av bruttopremieinkomsten enligt resultaträkningen. Enligt

uppgift från bolagen uppgick kundåterbäringen 2009 till 35,5 (37,7) miljoner euro.

Den jämförbara skadeersättningskostnaden (3) erhålls från ersättningskostnaden för egen räkning enligt resultaträkningen efter avdrag av skaderegleringskostnaderna, efter eliminering av effekten av ändrade beräkningsgrunder för ersättningsansvar, efter avdrag av den ovannämnda beräkningsräntekostnaden och efter avdrag av fördelningsavgifter 2002–2006. Till följd av ändrade grunder före beräkning av skadeersättningsansvar minskade ersättningskostnaden med 2,0 (29,0) miljoner euro. Den jämförbara skadeersättningskostnaden minskade från året innan med cirka 7 procent.

Den jämförbara skaderegleringskostnaden (4) räknas på motsvarande sätt som den jämförbara skadeersättningskostnaden, dvs. genom att dra av beräkningsräntekostnad och effekten av ändrade beräkningsgrunder. Beräkningsräntekostnaden utgjorde 0,9 (0,7) miljoner euro. År 2009 ändringar ökade ersättningskostnaden med 6,7 (0,0) miljoner euro till följd av ändringar i beräkningsgrunderna för skaderegleringsreserven.

Den jämförbara skaderegleringskostnaden ökade från året innan med cirka 4 procent. Övriga driftskostnader (5) minskade däremot med ca 1 procent.

Som en resultatreducerande post medräknas också förändringen i garantiavgiftsposten (6), dvs. det belopp som bolaget enligt lag ska avsätta för garantiavgiftsposten. Garantiavgiftsposten för lagstadgad olycksfallsförsäkring uppgick 2009 till 68,4, miljoner euro, jämfört med 66,1 miljoner euro året innan.

Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (7) uppgick 2009 till 80,4 (97,5) miljoner euro och för hela översiktsperioden 2002–2009 i genomsnitt till 74,4 miljoner euro. I tabellen (8) redovisas resultatet i förhållande till bruttopremieinkomsten enligt resultaträkningen (efter avdrag av fördelningsavgifter). Relationstalet för 2009 blev 14,6 (16,7) procent och för hela översiktsperioden i genomsnitt 14,2 procent. Det utjämnade resultatet för år 2009 motsvarade således det genomsnittliga resultatet för hela översiktsperioden.

Trots den stokastiska variationen i ersättningskostnaden har försäkringsbolagens sammanräknade utjämnade resultat under hela den åttasåriga översiktsperioden varit klart po-

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

7 (28)

sitiv. Som lägst var resultatet 2004, då relationstalet var 8,2 procent. Det genomsnittliga relationstalet, 14,2 procent, är högt i jämförelse med exempelvis motsvarande standardavvikelse, som var 4,7 procentenheter. För branschen som helhet förefaller premiesättningen ha varit betryggande.

På rad 9 redovisas som jämförelse ett relationstal för utjämnat resultat i förhållande till inbetald premie. Till skillnad från försäkringspremierna enligt resultaträkningen innehåller inbetalda premier alla de överföringsposter som försäkringsbolaget är skyldigt att ta ut av kunderna i samband med försäkringspremierna⁸ (arbetskyddsavgift, sjukvårdsavgift fram till 2004 och fördelningsavgift) samt kreditförluster på premiefordringar. För 2009 utgjorde dessa poster cirka 16,4 procent av inbetald premie. I förhållande till inbetald premie blev det genomsnittliga resultatet för översiktperioden 11,6 procent.

Försäkringsrörelsens resultat

Resultatet av försäkringsrörelsen utan utjämnning erhålls genom att återföra de effekter av ändrade beräkningsgrunder för ansvarsskulden som eliminerats i det utjämnade resultatet och genom att medräkna placeringsintäkten enligt redovisning till verkligt värde på tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden. Intäkten kan beroende på omständigheterna även vara lägre än ovannämnda riskfria avkastning. Det på så sätt beräknade resultatet representerar försäkringsrörelsens realiserade resultat. Spridningen av detta resultat speglar nivån på försäkrings- och placeringsrisken på lång sikt.

Allokeringen av placeringsintäkter har gjorts så att placeringsintäkterna enligt redovisning till verkligt värde i försäk-

ringsbolagets bokslut först fördelats mellan nettoansvarsskulden, kapitalkrav⁹ och överskjutande kapital i proportion till dessa. Den del av den fördelade placeringsintäkten som gäller ansvarsskulden hänförs sedan till lagstadgad olycksfallsförsäkring i proportion till ansvarsskulden för denna försäkring. I denna fördelningsregel för placeringsintäkter beaktas således inte att de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden kan avvika rätt mycket från bolagets totala placeringsfördelning eller att täckningen för olika försäkringsgrenar kan fastställas på olika sätt t.ex. beroende på avsättningarnas duration.

Enligt lagen om försäkringsbolag ska bolaget vid täckningen ta hänsyn till arten av den försäkringsverksamhet som bolaget bedriver och i enlighet härmed sörja för att placeringarna görs så att de tryggar tillgångarnas säkerhet, avkastning och likviditet samt är lämpligt diversifierade och har lämplig spridning. Täckningen regleras av ett detaljerat regelverk som framför allt syftar till att begränsa den koncentrationsrisk och den motpartsrisk som är förenad med de tillgångar som utgör täckning. Eftersom största delen av ansvarsskulden inom lagstadgad olycksfallsförsäkring gäller pensionsansvar, ställs särskilda krav på säkerheten och likviditeten av de tillgångar som utgör täckning. Därför använder bolagen i hög grad finansmarknadsinstrument för täckning av ansvarsskulden.

I tabellen redovisas inom parentes som jämförelse också

⁸ Med undantag av premierna för arbetslöshetsförsäkringen och grupp-livförsäkringen.

⁹ 2002-2007 målgränsen för solvenskapitalet (VPO1); från och med 2008 målgränsen för det korrigerade solvenskapitalet.

Tabell 3.
Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens nettoresultat utan fördelningsposter, försäkringsbolagen sammanlagt

Miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	medelvärde 2002-2009	spridning %-enheter
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	72,6	49,6	35,9	49,3	77,2	132,7	97,5	80,4	74,4	
10. Återföring av inverkan av ändringar i ansvarsskuldens beräkningsgrunder på resultatet	-9,5	-117,1	-50,1	-25,7	-22,2	-6,7	29,0	-4,7	-25,9	
11. Avkastning på nettoansvarsskulden utöver den riskfria avkastningen	-81,7	32,4	42,0	82,5	9,7	-3,0	-206,5	138,8	1,8	
12. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	-18,6	-35,0	27,8	106,1	64,7	123,1	-80,0	214,4	50,3	
13. Försäkringsrörelsens resultat/bruttopremieinkomst	-4,4 %	-8,4 %	6,4 %	19,7 %	11,3 %	21,0 %	-13,7 %	39,0 %	8,9 %	17,6 %
(14. Försäkringsrörelsen alternativa resultat/bruttopremieinkomst	21,8 %	-12,3 %	12,2 %	10,3 %	-1,3 %	17,6 %	-4,7 %	39,4 %	10,4 %	16,5 %)

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

8 (28)

ett alternativt resultat, där avkastningen på ansvarsskulden utöver den riskfria räntan baserar sig på ett annat kalkyleringssätt. Det alternativa resultatet syftar till att bättre beakta särdragen i täckningen. Den alternativa placeringsintäkten för 2007–2009 baserar sig på uppgifter som bolagen lämnat om tillgångar som utgör täckning. För åren före 2007 finns denna uppgift inte att tillgå. Placeringsintäkterna hänförs därför till täckningen för ansvarsskulden inom lagstadgad olycksfallsförsäkring med hjälp av en genomsnittlig fördelningsregel. Fördelningsregeln bygger på antagandet att bolaget i sin placeringsportfölj har obligationer i första hand för täckning av ansvarsskulden och framför allt pensionsansvaret¹⁰.

Det alternativa beräkningssättet ger en uppfattning om intäktsallokeringens betydelse för resultatet. Tabell 3 visar det nettoresultat för lagstadgad olycksfallsförsäkring utan utjämning.

Ändringarna i beräkningsgrunderna för ansvarsskuld (10) består av ovan redovisade ändringar i premieansvar, ersättningsansvar och skaderegleringsreserv. De ändrade beräkningsgrunderna minskade resultatet med 4,7 (förbättrade 29,0) miljoner euro.

Den placeringsintäkt enligt redovisning till verkligt värde som gäller tillgångar för täckning av ansvarsskuld inräknas i resultatet till den del som inte ingick i det utjämnade resultatet, dvs. skillnaden mellan placeringsintäkten och den riskfria avkastningen (11). År 2009 var denna post den största under hela den åtta år långa översiktsperioden, dvs. 138,8 (-206,5) miljoner euro. Den huvudsakliga konsekvensen av att marknadsräntorna sjönk kraftigt och förlusterna i investeringsverksamheten minskade var en betydande värdestegring för de tillgångar som bestod av ränteplaceringar. År 2009 innebar en förbättring jämfört med år 2008, då företagen redovisade ett rekordbelopp förluster vid avyttring av placeringar samt andra kostnader för placeringsverksamheten.

På grund av stora placeringsintäkter var resultatet av försäkringsrörelsen år 2009 rekordstort, 214,4 (-80,0) miljoner euro eller 39,0 (-13,7) procent av bruttopremieinkomsten (13.). Det var klart högre än åttaårsgenomsnittet på 8,9 procent.

Med den alternativa allokeringen av placeringsintäkter var det genomsnittliga resultatet av försäkringsrörelsen (14.) un-

der översiktsperioden något högre än med den ursprungliga allokeringen, m.a.o. 10,4 procent. Resultaten beräknade på dessa två sätt kunde dock skilja sig på årsbasis, vilket främst beror på den divergerande utvecklingen av placeringsintäkterna enligt verkligt värde i de två största placeringsklasserna – räntebärande instrument och aktier – under de aktuella åren.

För försäkringsrörelsen utan utjämning är den genomsnittliga resultatprocenten under översiktsperioden klart lägre än för den utjämnade rörelsen. Det beror både på de betydande ändringar¹¹ som gjordes 2003 och 2004 i beräkningsgrunderna för ansvarsskuld och särskilt de låga placeringsintäkterna 2002 och 2008 (alternativt beräkningssätt 2006 och 2008) i förhållande till den riskfria avkastningen. Även det positiva resultatet år 2009 jämnar ut denna skillnad. I resultatet utan utjämning var den årliga variationen (spridning 17,6 procentenheter) som väntat betydligt större än i det utjämnade resultatet (spridning 4,7 procentenheter).

Relationstalen för resultatet utan utjämning kan främst ses som riktgivande på grund av approximeringar i allokeringen av placeringsintäkter. Men av resultaten att döma förefaller det ändå som om försäkringsrörelsen i genomsnitt har varit lönsam för försäkringsbolagen.

¹⁰ Antagandet är att bolaget täcker pensionsansvaret i första hand med obligationer. Om bolaget har ett större innehav av obligationer än vad som behövs för täckning av pensionsansvaret, anses bolaget i första hand använda dem för täckning av annan ansvarsskuld. Således skulle den placeringsintäkt som beräknats på pensionsansvaret i allmänhet nästan i sin helhet basera sig på avkastningsnivån för obligationer och avkastningen på den övriga ansvarsskulden i regel på det vägda medelvärdet av denna avkastningsnivå och avkastningsnivån för övriga placeringar.

För 2002–2004 har Finansinspektionen uppgifter om bolagens placeringsintäkter enligt redovisning till verkligt värde endast för placeringsportföljen som helhet, inte per instrument, och det alternativa resultatet för dessa år har därför beräknats på uppskattade genomsnittliga placeringsintäkter på finansmarknadsinstrumenten.

¹¹ De största ändringarna i grunderna för beräkning av ersättningsansvaret var att dödlighetsprognosmodellen på grund av ökad förväntad livslängd ändrades så att den blev kohortbaserad samt att diskontorräntan sänktes till följd av den sjunkande räntnivån.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

9 (28)

Försäkringsverksamhetens resultat

Resultatet av försäkringsrörelsen beräknades som förväntad och realiserad lönsamhet i försäkringsrörelsen. Med resultatet av försäkringsverksamheten mäts dessutom det att kapital binds upp i verksamheten och att intäkter genereras på de placeringstillgångar som utgör täckning för kapitalet. Försäkringsverksamheten är förenad med risker som medför förluster för bolaget om de realiseras. Därför ska bolaget ha kapital som vid behov kan användas till att täcka förlusterna. I försäkringsbolagslagen fastställs ett minimikrav och en eftersträvd gräns för sådant kapital¹². De kallas minimibelopp och målgräns för det korrigerade solvenskapitalet.

Kapitalkraven enligt lagen beräknas för bolaget som helhet. För att kunna medräknas i analyserna av olycksfallsförsäkring ska kapitalet först fördelas på försäkringsgrenar. I analysen nedan beräknas det sysselsatta kapitalet i lagstadgad olycksfallsförsäkring i förhållande till målgränsen för det korrigerade solvenskapitalet för denna försäkringsgren. Den lagstadgade olycksfallsförsäkringens andel av kapitalkravet beräknas med premieintäkter för egen räkning och nettoansvarsskuld som fördelningsgrund¹³.

Resultatet av försäkringsverksamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring uträknas så att placeringsintäkten enligt redovisning till verkligt värde på tillgångar för täckning av kapitalkravet för försäkringsgrenen läggs till resultatet av försäkringsrörelsen. Placeringsintäkten beräknas i proportion till kapitalkravet för försäkringsgrenen som en andel av nettointäkten enligt redovisning till verkligt värde på placeringar som det totala kapitalkravet motsvarar. Antagandet är (raderna 13–17) att placeringsintäkterna på tillgångar som

ska täcka ansvarsskuld och kapitalkrav ligger på samma nivå som den genomsnittliga placeringsintäkten på totala tillgångar.

Liksom vid beräkningen av försäkringsrörelsens resultat ges också här ett alternativt resultat (18) utgående från ett annat sätt att allokera placeringsintäkterna. Resultatet räknas då med en alternativ allokering av placeringsintäkter och uppskattningen av placeringsintäkten på tillgångar som utgör täckning för sysselsatt kapital bygger på det innehav som inte behövs för täckning av ansvarsskuld. Som sysselsatt kapital används medelvärdet av ingående och utgående kapitalkrav för året.

Tabell 4 visar resultatet av försäkringsverksamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring.

Målgränsen för det korrigerade solvenskapitalet för lagstadgad olycksfallsförsäkring uppgick 2009 till 663,7 (583,5) miljoner euro. På täckningen för detta kapitalkrav beräknades placeringsintäkter ha influtit för 57,9 (-20,3) miljoner euro (15). Resultatet av försäkringsverksamheten 2009 blev således 272,3 (-100,3) miljoner euro (16). I förhållande till

¹² 12 kap. 13 § i försäkringsbolagslagen (521/2008).

¹³ Den lagstadgade olycksfallsförsäkringens andel av kapitalkravet beräknas enligt följande:

$$y = \frac{\text{nettoansvarsskuld (lagst oby.)} + 0,8 \cdot \frac{B(\text{lagst oby.})}{B} \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot \frac{\text{nettoansvarsskuld (lagst oby.)}}{\text{nettoansvarsskuld}} \cdot S}{\text{nettoansvarsskuld} + 0,8 \cdot VT_{\min} + 1,8 \cdot S}$$

där B = nettopremieintäkt, VT_{\min} = kapitalkrav för försäkringstekniska risker och S = kapitalkrav för placeringsrisk.

Tabell 4.
Försäkringsverksamhetens resultat

miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	medelvärde		spridning %-enheter
								2009	2002-2009	
13. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	-18,6	-35,0	27,8	106,1	64,7	123,1	-80,0	214,4	50,3	
15. Avkastning på det korrigerade solvenskapitalets målgräns	4,5	29,4	30,5	35,0	24,4	25,3	-20,3	57,9	23,3	
16. Försäkringsverksamhetens resultat	-14,1	-5,7	58,3	141,0	89,1	148,3	-100,3	272,3	73,6	
17. Försäkringsverksamhetens resultat/ genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet	-2,8 %	-1,2 %	12,0 %	28,6 %	16,9 %	26,4 %	-17,3 %	51,2 %	14,2 %	21,6 %
(18. Försäkringsverksamhetens alternativa resultat/ genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet	8,2 %	-6,5 %	12,3 %	22,2 %	9,8 %	22,8 %	-9,6 %	48,7 %	13,5 %	18,4 %)
Genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet	498,8	471,6	484,0	492,9	526,2	561,6	578,3	623,6	537,4	

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

10 (28)

den genomsnittliga målgränsen för solvenskapitalet innebär det en avkastning på cirka 51,2 (-17,3) procent på sysselsatt kapital (17). För hela översiktsperioden var avkastningen i genomsnitt 14,2 procent. Det motsvarar det belopp som under översiktsperioden i genomsnitt varit disponibelt för upprätthållande av sysselsatt kapital. Det alternativa beräkningssättet gav för hela översiktsperioden en något lägre genomsnittlig avkastningsprocent (13,5) än den ursprungliga.

Nyckeltal

Specifikation av totalkostnadsprocent

Totalkostnadsprocenten är ett av de vanligaste resultatmåten. I följande tabeller redovisas sammandrag av totalkostnadsprocenten och dess komponenter inom lagstadgad olycksfallsförsäkring i finländska försäkringsbolag. Procenten beräknas på uppgifter för egen räkning, dvs. efter avdrag av återförsäkrades andel.

Med totalkostnadsprocent avses summan av skadeprocent och driftskostnadsprocent. I tabellen har skadeprocenten delats upp i riskprocent och skaderegleringsprocent. Nyckeltalen har beräknats på tre olika sätt. De tre beräkningsmetoderna är: en traditionell metod, en traditionell metod där beräkningsräntekostnaden har avräknats från ersättningskostnaderna samt en jämförbar metod där en riskfri avkastning efter avdrag av beräkningsräntekostnad har lagts till premieintäkten och där beräkningsräntekostnaden och effekten av ändrade beräkningsgrunder har avräknats från ersättningskostnaden. Nyckeltalen beräknas exklusive fördelningsavgifter.

I tabell 5 redovisas riskprocenten. Med riskprocent avses här skadeprocenten efter eliminering av skaderegleringskostnaderna, m.a.o. en kostnadsprocent för skadeersättningar. Beräknad med den traditionella metoden var riskprocenten 2009 i genomsnitt 84,1 (79,5) procent och efter avdrag av beräkningsräntekostnad 70,2 (66,7) procent. Den jämförbara riskprocenten var 65,9 (65,9) procent.

Skadeprocenten beräknas på ersättningskostnader inklusive skaderegleringskostnaderna. I tabell 6 särredovisas skaderegleringsprocenten, som avser förhållandet mellan skaderegleringskostnaderna och premieintäkterna. Beräknad med traditionell metod var förhållandet 8,6 (6,7)

procent, där beräkningsräntekostnadens negativa effekt var 0,1 (0,1) procentenheter. Den jämförbara skaderegleringsprocenten var 6,8 (6,1) procent.

I tabell 7 redovisas driftskostnadsprocenten. Driftskostnadsprocenten erhålls genom att dividera andra kostnader än skaderegleringskostnaderna eller driftskostnaderna för placeringsverksamheten med premieintäkterna. Beräknad med traditionell formel var driftskostnadsprocenten 14,1 (13,4) procent i genomsnitt. Den jämförbara driftskostnadsprocenten var 13,2 (12,3) procent.

Genom att slå ihop relationstalen i tabellen ovan erhålls totalkostnadsprocenten (tabell 8). Beräknad med traditionella formler ökade totalkostnadsprocenten 2009 från året innan i genomsnitt med 7,1 procentenheter till 106,8 procent. Den negativa effekten av beräkningsräntekostnaden var 14,1 (13,0) procentenheter, så efter eliminering av beräkningsräntekostnaden låg totalkostnadsprocenten i genomsnitt på 92,7 (86,7) procent. Den jämförbara totalkostnadsprocenten ökade från året innan med 1,6 procentenheter till 85,9 procent.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

11 (28)

Tabell 5.
Försäkringsbolagens riskprocent

	Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har elimineras								
	Traditionell			Traditionell			Jämförbar		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Högsta	271,9 %	95,4 %	165,1 %	232,2 %	87,8 %	146,0 %	174,3 %	78,5 %	129,5 %
Median	79,7 %	70,9 %	72,4 %	65,7 %	58,1 %	61,4 %	57,5 %	58,1 %	58,8 %
Sammanlagt	81,4 %	79,5 %	84,1 %	69,4 %	66,7 %	70,2 %	62,4 %	65,9 %	65,9 %
Lägsta	30,7 %	22,8 %	31,0 %	24,8 %	17,4 %	31,0 %	22,6 %	16,0 %	27,3 %

Tabell 6.
Försäkringsbolagens skaderegleringsprocent

	Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har elimineras								
	Traditionell			Traditionell			Jämförbar		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Högsta	46,1 %	22,4 %	23,3 %	45,6 %	22,4 %	23,3 %	34,2 %	20,1 %	21,7 %
Median	6,4 %	6,7 %	6,7 %	6,1 %	6,6 %	6,6 %	5,7 %	6,2 %	5,9 %
Sammanlagt	6,0 %	6,7 %	8,6 %	5,9 %	6,6 %	8,5 %	5,3 %	6,1 %	6,8 %
Lägsta	4,0 %	4,3 %	4,9 %	4,0 %	4,3 %	4,8 %	3,7 %	4,1 %	4,4 %

Tabell 7.
Försäkringsbolagens driftkostnadsprocent

	Traditionell			Jämförbar		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Högsta	45,3 %	19,7 %	21,8 %	34,0 %	18,0 %	20,4 %
Median	14,9 %	14,1 %	15,6 %	13,6 %	12,8 %	14,4 %
Sammanlagt	12,1 %	13,4 %	14,1 %	11,0 %	12,3 %	13,2 %
Lägsta	8,8 %	4,7 %	10,7 %	8,0 %	4,5 %	9,9 %

Tabell 8.
Försäkringsbolagens totalkostnadsprocent

	Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har elimineras								
	Traditionell			Traditionell			Jämförbar		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Högsta	363,3 %	125,9 %	197,6 %	323,1 %	116,2 %	178,3 %	242,5 %	103,9 %	158,1 %
Median	97,9 %	90,2 %	96,2 %	85,6 %	76,3 %	90,0 %	79,5 %	78,3 %	81,2 %
Sammanlagt	99,5 %	99,7 %	106,8 %	87,3 %	86,7 %	92,7 %	78,8 %	84,3 %	85,9 %
Lägsta	55,3 %	46,7 %	50,3 %	49,4 %	41,0 %	50,3 %	44,9 %	37,8 %	44,2 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

12 (28)

På grund av det stora pensionsansvaret är nettoersättningsansvaret inom lagstadgad olycksfallsförsäkring cirka fem gånger större än nettopremieinkomsten. I tabell 9 redovisas en känslighetsanalys av totalkostnadsprocenten vid ändringar i premieinkomst eller ersättningsansvar. Med antagandet att alla övriga poster är oförändrade har en 1 procent ökning av nettopremieinkomsten eller nettoersättningsansvaret följande effekt på de sammanräknade totalkostnadsprocenterna:

Tabell 9.
Känslighetsanalys av sammanräknad totalkostnadsprocent (inverkan angiven i %-enhet)

+ 1 procent	Traditionell			Traditionell där beräkningsräntekostnaden har eliminerats			Jämförbar		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Nettopremieinkomst	-1,0 %	-1,0 %	-1,1 %	-0,9 %	-0,9 %	-0,9 %	-0,7 %	-0,8 %	-0,8 %
Egentligt nettoersättningsansvar	4,9 %	5,0 %	5,4 %	4,9 %	5,0 %	5,4 %	4,4 %	4,6 %	5,1 %
+ förtecken höjer totalkostnadsprocenten									

Utvecklingen av totalkostnadsprocenten per skadeår

Ovan redovisades sammandrag av bolagens nettototalkostnadsprocenter per räkenskapsår. Nedan redovisas utvecklingen av bruttototalkostnadsprocenten per skadeår. Med det avses en analys av skadeersättningarna för olycksfallen under de respektive skadeåren. Försäkringspremierna består av premier fördelade på respektive skadeår. Driftskostnader och skaderegleringskostnader fördelas inte på skadeår och de följs inte heller upp per försäkringsperiod. De analyseras med genomsnittliga kostnadsprocenter för hela översiktsperioden.

Eftersom utdelningen av kundåterbäringar (som resultat av en premiesättning baserad på placeringsverksamheten) spelar en central roll inom lagstadgad olycksfallsförsäkring, har den riskfria avkastningen på bruttoansvarsskulden efter avdrag av beräkningsräntekostnad lagts till bruttopremierna före beräkning av utjämningspremien. Från bruttoskadeersättningarna elimineras den negativa effekten av diskonteringen av bruttoersättningsansvar, dvs. beräkningsräntekostnaden. I uppföljningen per skadeår elimineras även ändringar av beräkningsräntan. Totalkostnadsprocenten beräknas således med s.k. jämförbar formel.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

13 (28)

Analysen skiljer sig dock från beräkningen av totalkostnadsprocenten enligt ovan i det att avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar avräknas från förändringen i bruttoersättningsansvar. De bolag som avsätter ovannämnda post som en särskild försäkringsteknisk avsättning tillämpar oftast en beräkningsmetod som är svårspecificerad per skadeår. Den slutliga ersättningsskyldigheten framgår först efter tiotals år. Särskild osäkerhet råder därför om ansvarsskuldens tillräcklighet, vilket inverkar på det slutliga resultatet per skadeår antingen positivt eller negativt. Att avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar lämnas utanför analysen förbättrar åtminstone till en början riskprocenten, som sedan korrigeras allteftersom.

Så länge som avsättningar gjorts för något skadeår kommer den riskfria avkastningen efter avdrag för diskonteringen av ansvarsskuld att läggas till försäkringspremien i analysen, vilket förbättrar nyckeltalen för kommande skadeår. De jämförbara nyckeltalen per skadeår nedan är således endast en uppskattning av det slutliga utfallet, som finns att tillgå först efter flera år.

Tabellen pekar på en sjunkande trend i riskprocenten för varje skadeår. Även om den uppskattade jämförbara totalkostnadsprocenten för alla skadeåren i översiktsperioden ligger nära 100 procent (nollresultat) det första året minskar den rätt snabbt och lägger sig sannolikt efter några år på en nivå under 100 procent. Det kan bero på att intäkterna från placeringsverksamheten (i denna uppföljning riskfri 10-årsavkastning) inte medräknats fullt ut i premiesättningen.

Bolagsvisa resultat

I tabellerna 11–13 redovisas resultaträkningarna för försäkringsrörelsen och försäkringsverksamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring i finländska försäkringsbolag som medelvärden för översiktsperioden 2002–2009. Vid det aritmetiska medelvärdet för respektive resultatprocent anges motsvarande standardavvikelse. I tabell 14 ges aritmetiska medelvärden av driftskostnads-, skade- och totalkostnadsprocenter. Dessa nyckeltal räknas på traditionellt sätt på rörelsen efter avgiven återförsäkring efter eliminering av beräkningsrättekostnaden och exklusive fördelningsposter.

Analysen av branschen som helhet visar att premiesättningen har varit mycket betryggande och att både försäkringsrörelsen och försäkringsverksamheten i genomsnitt har varit lönsamma, men för enskilda bolag varierar resultaten beräknade utifrån statistiken. Skillnaderna förklaras dels av olika nivåer på premier och placeringsintäkter, dels av den årliga stokastiska variationen i resultaten. Den årliga variationen i ett enskilt bolags resultat är typiskt mycket större än vad som framgår av det sammanräknade materialet. Även i det utjämnade resultatet av försäkringsrörelsen – i synnerhet i bolag med liten premieinkomst – kan standardavvikelseerna vara mycket stora (som störst över 100 procentenheter). Det innebär att den resultatutjämnande effekt som beräkningsformeln har i enskilda försäkringsbolag är mycket olika beroende på bolagets storlek.

En förklarande faktor till avvikelserna är den stokastiska variationen i ersättningarna. Inom lagstadgad olycksfallsförsäkring kan bolaget inte påverka den ersättning som betalas ut för en skada, eftersom ersättningen fastställs enligt

Tabell 10. Jämförbara nyckeltal per affärsår (brutto)

Skadeår	Riskkvot								Genomsnittlig skaderegleringsprocent för åtta år	Genomsnittlig driftkostnadsprocent åtta år	Uppskattad jämförbar totalkostnadsprocent
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009			
2002	74,02 %	64,93 %	64,98 %	64,87 %	64,81 %	64,02 %	63,14 %	63,00 %	6,15 %	12,18 %	81,33 %
2003	----	75,99 %	72,17 %	73,49 %	73,22 %	71,92 %	70,33 %	68,45 %	6,15 %	12,18 %	86,78 %
2004	----	----	79,25 %	70,50 %	66,41 %	65,02 %	65,44 %	62,46 %	6,15 %	12,18 %	80,79 %
2005	----	----	----	83,22 %	71,95 %	66,84 %	65,88 %	65,61 %	6,15 %	12,18 %	83,94 %
2006	----	----	----	----	82,88 %	68,25 %	63,85 %	61,91 %	6,15 %	12,18 %	80,24 %
2007	----	----	----	----	----	86,28 %	74,03 %	69,89 %	6,15 %	12,18 %	88,23 %
2008	----	----	----	----	----	----	87,10 %	78,91 %	6,15 %	12,18 %	97,24 %
2009	----	----	----	----	----	----	----	81,44 %	6,15 %	12,18 %	99,78 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

14 (28)

lagen om olycksfallsförsäkring. Ersättningarna beror inte på försäkringsbolagets storlek och i små bolag kan enskilda skador därför skapa stora variationer i resultatet¹⁴.

När man jämför de realiserade resultaten utan utjämning kan man notera att bolagen har klarat sig mycket olika i det konjunkturläge som rådde under översiktsperioden. Försäkringsrörelsens genomsnittliga resultat i förhållande till bruttopremieinkomsten varierade mellan –2,9 och 17,2 procent i de största bolagen (jämförbar premieintäkt över 50 miljoner euro). I de minsta finländska bolagen (premieintäkt under 5 miljoner euro) varierade det genomsnittliga resultatet mellan –67,3 och 65,2 procent av bruttopremieinkomsten. I de övriga bolagen (premieintäkter mellan 5 och 50 miljoner euro) låg resultatet mellan 5,6 och 18,6 procent.

På motsvarande sätt varierade försäkringsverksamhetens genomsnittliga resultat i förhållande till sysselsatt kapital (genomsnittlig målgräns för solvenskapitalet) mellan 1,7 och 24,1 procent i stora bolag, mellan 10,4 och 54,6 procent i medelstora bolag och mellan 1,3 och 65,2 procent i små bolag.

Också i fråga om totalkostnadsprocenterna finns stora skillnader mellan bolagen. Den genomsnittliga skadeprocenten korrigerad för beräkningsräntekostnad varierade mellan 44,6 och 165,0 procent och den genomsnittliga driftkostnadsprocenten mellan 10,2 och 26,5 procent. Den genomsnittliga totalkostnadsprocenten varierade således mellan 61,7 och 187,8 procent.

¹⁴ Som ett exempel på det kan man nämna att den lägsta poolgräns som ett bolag i Skadepoolen för lagstadgad olycksfallsförsäkring valde 2009 var 0,4 miljoner euro, då premieinkomsten (exkl. fördelningsavgifter) för försäkringsbolaget med den minsta marknadsandelen under översiktsperioden i genomsnitt var 1 miljon euro. Med andra ord, om bolaget inte ordnar annat återförsäkringsskydd för sin försäkringsrörelse, kan en enskild skada för bolaget medföra en kostnad som uppgår åtminstone till denna poolgräns.

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

15 (28)

Tabell 11.
Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens utjämnade nettoresultat utan fördelningsposter, medelvärden och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2009 per försäkringsbolag

	A-Försäkring		Aktia		Fennia		If		Lokalförsäkring		Pohjantähti		Pohjola		Redarnas		Tapiola		Turva		Vallo		Ålands	
1. Jämförbar premientäkt	19,2	9,6	69,0	148,0	17,3	8,8	145,0	4,0	83,3	1,8	1,0	2,9												
2. Riskfri avkastning på ansvarsskuld efter avdrag av beräkningsräntekostnad	0,8	0,7	4,4	12,3	1,7	0,5	9,9	0,4	8,8	0,2	0,1	0,2												
3. Jämförbar skadeersättningskostnad	-11,5	-6,1	-48,6	-101,6	-13,9	-4,3	-108,0	-1,9	-74,2	-1,0	-0,8	-0,9												
4. Jämförbar skaderegleringskostnad	-1,1	-0,7	-4,3	-9,3	-1,4	-0,5	-8,1	-0,2	-7,3	-0,4	-0,1	-0,2												
5. Driftkostnader	-3,1	-1,4	-8,0	-20,1	-2,4	-2,1	-14,9	-0,5	-13,3	-0,2	-0,2	-0,5												
6. Förändring i garantivärdet	0,0	0,0	-0,2	-0,8	0,0	0,0	-0,8	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0												
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	4,3	2,0	12,2	28,6	1,2	2,4	23,1	1,7	-2,9	0,4	0,0	1,5												
8. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ bruttopremieinkomst	22,6 %	22,3 %	17,3 %	18,7 %	6,6 %	23,6 %	15,5 %	38,3 %	-3,0 %	9,6 %	-54,2 %	51,4 %												
9. Spridning (i procentenhet)	17,9 %	9,1 %	7,2 %	10,8 %	12,8 %	16,2 %	6,5 %	33,8 %	10,3 %	5,8 %	113,9 %	15,2 %												
Försäkringsrörelsens utjämnade resultat/ inbetald premie	16,9 %	18,7 %	14,2 %	15,1 %	5,4 %	19,5 %	12,7 %	32,7 %	-2,5 %	7,3 %	-38,6 %	43,5 %												
Spridning (i procentenhet)	15,1 %	7,8 %	6,2 %	8,9 %	10,2 %	13,5 %	5,7 %	28,9 %	8,1 %	4,3 %	80,5 %	12,5 %												

Tabell 12.
Den lagstadgade olycksfallsförsäkringsrörelsens nettoresultat utan fördelningsposter, medelvärden och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2009 per försäkringsbolag

	A-Försäkring		Aktia		Fennia		If		Lokalförsäkring		Pohjantähti		Pohjola		Redarnas		Tapiola		Turva		Vallo		Ålands	
7. Försäkringsrörelsens utjämnade resultat (netto)	4,3	2,0	12,2	28,6	1,2	2,4	23,1	1,7	-2,9	0,4	0,0	1,5												
Aterföring av inverkan av ändringar i ansvarsskuldens beräkningsgrunder på resultatet	-0,8	0,0	-1,3	-13,0	-0,1	0,0	-7,0	-0,2	-3,1	-0,1	-0,1	-0,2												
11. Avkastning på nettoansvarsskuld utöver den riskfria avkastningen	-0,9	-0,2	1,4	-7,9	-0,1	-0,6	5,5	1,1	3,0	0,1	0,0	0,3												
12. Försäkringsrörelsens resultat (netto)	2,6	1,8	12,4	7,7	1,0	1,8	21,6	2,7	-3,0	0,3	1,6													
13. Försäkringsrörelsens resultat/bruttopremieinkomst	14,1 %	18,6 %	17,2 %	4,1 %	5,6 %	17,2 %	14,8 %	65,2 %	-2,9 %	7,2 %	-67,3 %	55,4 %												
Spridning (i procentenhet)	23,3 %	20,1 %	23,8 %	29,1 %	23,6 %	21,3 %	27,9 %	55,9 %	23,3 %	11,5 %	114,0 %	25,5 %												
(14. Försäkringsrörelsens alternativa resultat/bruttopremieinkomst	15,8 %	19,1 %	20,3 %	12,2 %	7,6 %	19,7 %	11,5 %	41,2 %	-5,8 %	7,8 %	-72,1 %	51,3 %												
Spridning (i procentenhet)	27,4 %	9,7 %	24,5 %	25,7 %	20,4 %	18,8 %	27,5 %	32,7 %	19,8 %	10,8 %	135,0 %	19,0 %												

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

16 (28)

Tabell 13.
Försäkringsverksamhetens resultat, medelvärden och spridning (i procentenhet) för översiktsperioden 2002–2009 per försäkringsbolag

miljoner euro	A-Försäkring	Aktia	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Redarnas	Tapio	Turva	Valio	Ålands
13. Försäkringsförelseens resultat (netto)	2,6	1,8	12,4	7,7	1,0	1,8	21,6	2,7	-3,0	0,3	-0,2	1,6
15. Avkastning på det korrigerade solvenskapitalets	0,3	0,4	3,0	5,4	0,6	0,0	8,1	1,4	3,5	0,1	0,2	0,2
16. Försäkringsverksamhetens resultat	3,0	2,2	15,4	13,1	1,7	1,8	29,8	4,0	0,5	0,3	0,0	1,8
17. Försäkringsverksamhetens resultat/ genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet	26,9 %	20,7 %	21,5 %	6,8 %	10,4 %	54,6 %	24,1 %	34,0 %	1,7 %	19,5 %	1,3 %	65,2 %
(18. Försäkringsverksamhetens alternativa resultat/ genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet)	40,6 %	24,4 %	27,6 %	27,1 %	32,3 %	58,8 %	39,4 %	32,0 %	35,2 %	26,7 %	14,9 %	37,6 %
Spridning (i procentenhet)	28,2 %	20,9 %	23,6 %	7,2 %	11,4 %	58,8 %	22,3 %	23,7 %	-1,1 %	19,1 %	6,1 %	60,5 %
(18. Försäkringsverksamhetens alternativa resultat/ genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet)	42,1 %	14,4 %	28,5 %	27,6 %	28,9 %	54,4 %	37,3 %	18,0 %	26,9 %	23,1 %	23,6 %	29,7 %
Spridning (i procentenhet)	61,99	29,30	282,39	949,91	55,85	18,44	816,35	14,58	382,94	14,58	7,46	10,05
Nettoansvarsskuld utan utfjämningsbelopp	12,0	9,9	70,5	161,7	16,5	3,4	172,4	11,9	69,5	1,8	5,0	2,7
Genomsnittlig målgräns för det korrigerade solvenskapitalet												

Tabell 14.
Nyckeltal för översiktsperioden 2002–2009 per försäkringsbolag (Traditionell, från vilken beräkningsräntekostnaden har eliminerats)

	A-Försäkring	Aktia	Fennia	If	Lokalförsäkring	Pohjantähti	Pohjola	Redarnas	Tapio	Turva	Valio	Ålands
skadeprocent	69,8 %	71,5 %	79,5 %	84,9 %	54,5 %	63,3 %	85,9 %	63,3 %	102,3 %	84,0 %	165,0 %	44,6 %
driftskostnadsprocent	16,1 %	14,8 %	11,9 %	13,8 %	26,5 %	13,8 %	10,2 %	13,8 %	15,5 %	12,6 %	22,8 %	17,0 %
totalkostnadsprocent	85,9 %	86,3 %	91,4 %	98,6 %	81,0 %	77,0 %	96,1 %	77,0 %	117,9 %	96,6 %	187,8 %	61,7 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

17 (28)

Statistikkällor

I undersökningen deltog följande finländska försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring:

- A-Försäkring Ab (A-Försäkring)
- Aktia Skadeförsäkring (Aktia)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (Fennia)
- If Skadeförsäkringsbolag Ab (If)
- Lokalförsäkring Ömsesidigt Bolag (Lokalförsäkring)
- Pohjantähti Ömsesidiga Försäkringsbolaget (Pohjantähti)
- Pohjola Försäkring Ab (Pohjola)
- Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Tapiola (Tapiola)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Turva
- Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
- Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)

samt EES-filialen

- Nordea Skadeförsäkring (Nordea)

fr.o.m. 18.8.2010 Tryg, Tryg är Tryg Forsikring A/S:s filial i Finland

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

18 (28)

Statistik

Nedan presenteras sammanräknad statistik över försäkringsbolagen. Statistiken omfattar endast de finländska försäkringsbolagen, men i statistiken över premieinkomsten ingår även uppgifterna från utländska bolags filialer i Finland. Statistiken bygger på bruttosiffrorna, m.a.o. siffrorna före avdrag av återförsäkrarens andel.

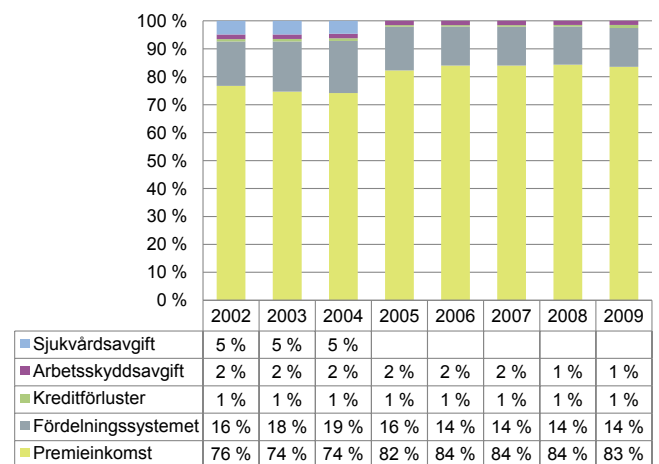
Rubriken på diagrammet anger i vilken av flikarna i Excel-filen "tabell, lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009" den presenterade uppgiften finns i numerisk form.

Premieinkomst

Den försäkringspremie som tas ut av försäkringstagarna innehåller poster som inte räknas in i premieinkomsten enligt bokslutet. Sådana poster är kreditförluster, arbetarskyddsavgift, fördelningsavgift och, fram till 2004, sjukvårdsavgift¹. Sådana för överföring avsedda inkomster är arbetarskyddsavgift och fördelningsavgift (och sjukvårdsavgift), eftersom försäkringsbolagen ska redovisa dessa avgifter vidare till Arbetarskyddsfonden och Olycksfallsförsäkringsanstaltens förbund (och Folkpensionsanstalten).

Diagrammet och tabellen nedan visar hur den premie som tas ut av försäkringstagarna är sammansatt. Poster som inte ingår i försäkringsbolagets resultaträkning utgjorde cirka 16 procent av hela premien. Premieinkomsten enligt resultaträkningen utgörs av obligatorisk normaltarifferad arbetstidsförsäkring (dvs. vanligtvis försäkringar till små företag), specialtarifferad obligatorisk arbetstidsförsäkring (försäkringar till stora företag) frivillig arbetstidsförsäkring enligt 57 § 1 mom. i lagen om olycksfallsförsäkring och fritidsförsäkring enligt 57 § 2 och 3 mom. i samma lag. I diagrammet nedan presenteras fördelningen av premieinkomsten samt premieinkomsten efter försäkringstyp. I den premieinkomst som presenteras i diagrammet ingår fördelningsavgifterna fram till år 2006.

Premiens sammansättning

¹ Sjukvårdsavgift togs ut till och med 2004. Avgiften slopades 2005 då principen om full kostnadsmotsvarighet började tillämpas. Den innebär att försäkringsbolagen i stället för en kundavgift betalar en ersättning som motsvarar de faktiska kostnaderna för anlitade offentliga hälsovårdstjänster.

miljoner euro	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Premieinkomst	427,3	416,0	437,8	539,0	571,2	585,3	586,3	554,7
Fördelningssystemet	88,3	100,0	109,9	102,0	94,9	96,7	94,7	92,2
Kreditförluster	4,8	4,7	5,6	3,9	3,6	4,3	4,0	7,4
Arbetsskyddsavgift	9,2	9,2	9,7	10,1	10,3	10,5	10,3	9,7
Sjukvårdsavgift	27,1	27,1	27,1					
	556,7	557,0	590,1	654,9	680,1	696,9	695,3	664,0

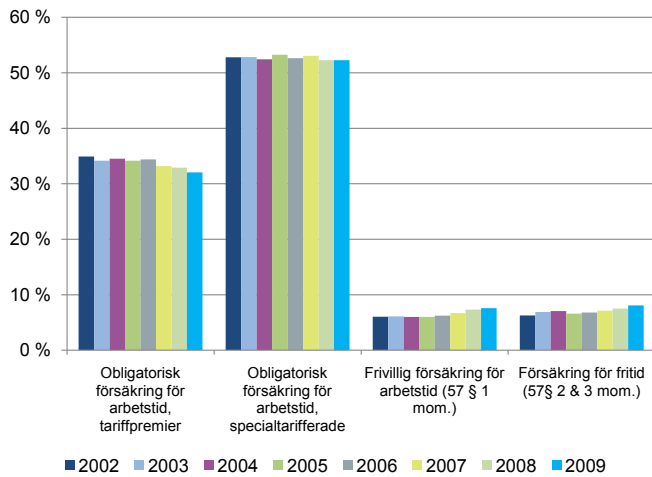

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

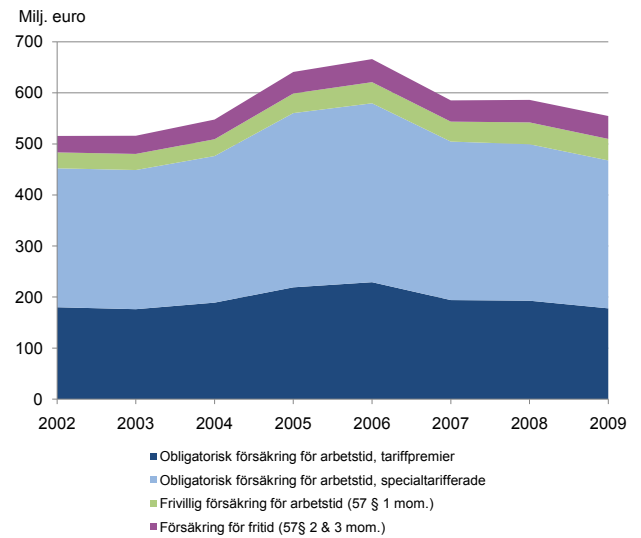
20.12.2010

19 (28)

Fördelning av premieinkomsten

Premieinkomsten

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Obligatorisk försäkring för arbetstid, tariffprem	180,0	176,2	189,0	219,0	229,1	194,1	192,8	177,8
Obligatorisk försäkring för arbetstid, specialtar	272,2	272,7	287,2	341,4	350,5	310,5	306,5	289,8
Frivillig försäkring för arbetstid (57 § 1 mom.)	31,2	31,5	32,9	38,4	41,4	39,1	42,8	42,1
Försäkring för fritid (57§ 2 & 3 mom.)	32,2	35,6	38,6	42,2	45,1	41,6	44,1	44,9
Sammanlagt	515,6	516,0	547,7	641,0	666,2	585,3	586,3	554,7

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

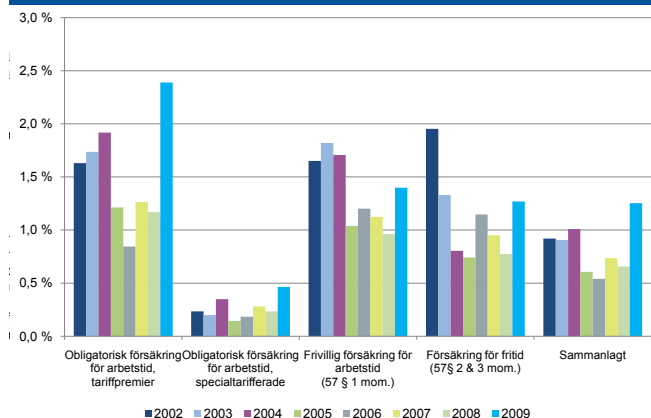
20 (28)

Kreditförluster

Lagstadgad olycksfallsförsäkring är en obligatorisk försäkring för arbetsgivaren. Enligt lagen får ett försäkringsbolag inte vägra att bevilja eller hålla i kraft en försäkring som har sökts hos bolaget. Därför är det viktigt att också utvecklingen av kreditförluster bevakas. Arbetsgivarnas ekonomiska problem speglas oftast i ökade kreditförluster

Diagrammet nedan visar utvecklingen av kreditförlusterna under översiktperioden efter försäkringstyp.

Kreditförluster i procent av premieinkomst (10a tabell 3)

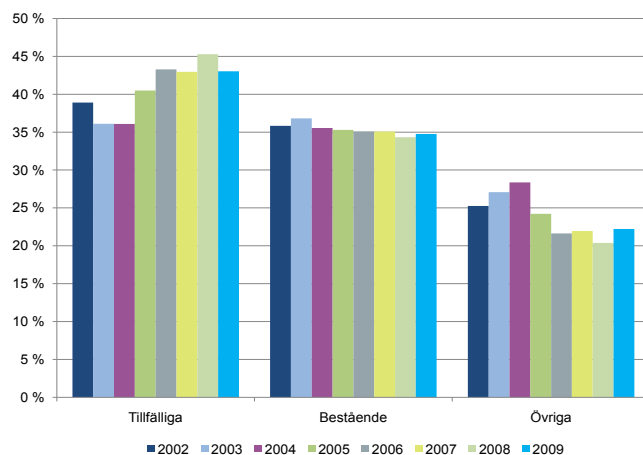

Utbetalda ersättningar

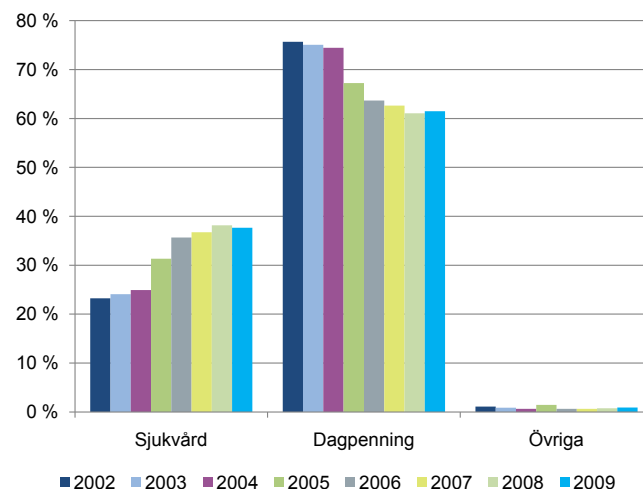
De utbetalda ersättningarna grupperas i tillfälliga, bestående och övriga ersättningar. De tillfälliga ersättningarna består nästan uteslutande av dagpenningar eller sjukvårdsersättningar. De bestående ersättningarna utgörs av huvudsakligen av slutligt fastställda och temporära invalidpensioner. Övriga ersättningar består främst av indexhöjningar, som årligen finansieras genom fördelningssystemet.

Diagrammet nedan visar fördelning av utbetalda bruttoskadeersättningar samt fördelning av tillfälliga och bestående bruttoersättningar.

Fördelning av utbetalda bruttoskadeersättningar (10a tabell 4)

Fördelning av tillfälliga bruttoersättningar (10a tabell 4)

² Tillfälliga ersättningar är dagpenning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948), ersättning för inkomstbortfall under tiden för fysikalisk vård som ingår i sjukvård enligt 17 a § i nämnda lag samt de ersättningar som avses i nämnda lags 14 § 3 och 4 mom., 15 §, 20 § 3 mom., 41 § 5 mom., 46 § 3 mom. och 65 a §. Dessutom räknas rättegångskostnader till tillfälliga ersättningar.

³ Övriga ersättningar är ersättningar som omfattas av fördelningssystemet eller poolersättningar eller ersättningar som inte kan grupperas i tillfälliga eller bestående ersättningar.

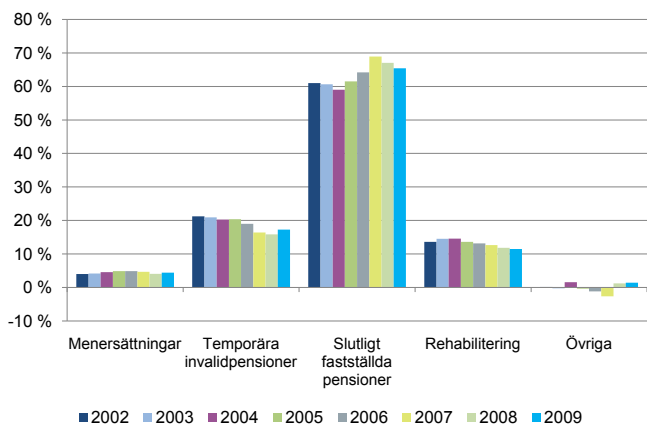

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

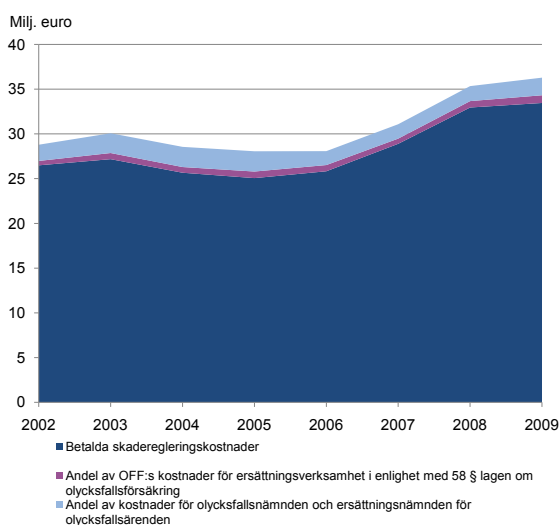
21 (28)

Fördelning av bestående bruttoersättningar (10a tabell 4)

I de utbetalda ersättningarna enligt bokslut ingår även skaderegleringskostnader, bl.a. kostnader för registrering och handläggning av skador, pensionsansökningar m.m. försäkringsfall samt för arbetet med att avfatta ersättnings- och pensionsbeslut och betala ut ersättningar. I skaderegleringskostnaderna ingår även de andelar av skaderegleringskostnaderna som betalas till Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund enligt 58 § i lagen om olycksfallsförsäkring samt av kostnaderna vid besvärnämnden för olycksfallsärenden och ersättningsnämnden för olycksfallsärenden.

Betalda kostnader för handläggning av ersättningsverksamhet (10 a tabell 4)

Av försäkringsbolagens skaderegleringskostnader utgjorde 92 procent egna kostnader.

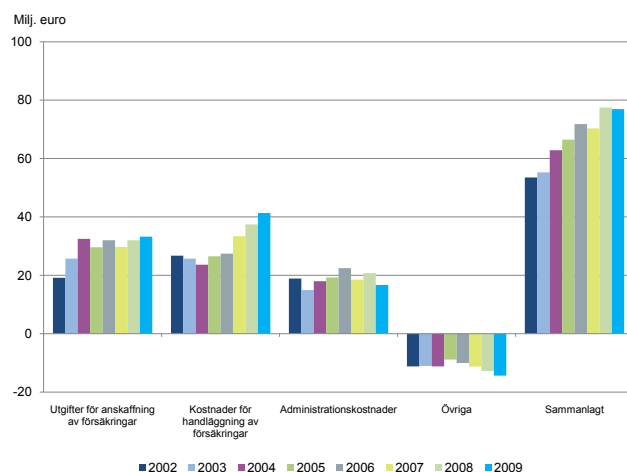
Driftskostnader

Fördelningen av driftskostnader på lagstadgad olycksfallsförsäkring och olika funktioner baserar sig på bolagens interna redovisning. Fördelningsprinciperna kan därför variera mellan olika bolag och år.

Till de mest betydande driftskostnaderna hör direkta och indirekta kostnader för anskaffningen och skötseln av försäkringar.

I samband med olycksfallsförsäkringspremien tar bolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring även ut premier för arbetslöshets- och grupplivförsäkringar för vidareredovisning. För detta arbete får försäkringsbolaget en provision. Dessa samt provisionerna och vinstandelarna för avgiven återförsäkring minskar driftskostnaderna.

Driftskostnader (10a tabell 6)

Ansvarsskuld

Försäkringsbolagets ansvarsskuld utgörs av premieansvar, ersättningsansvar, utjämningsbelopp och garantiavgiftspost. Av ansvarsskulden för den lagstadgade olycksfallsförsäkringen utgörs 95 procent av ersättningsansvaret.

Fördelning på typ av ersättningsansvar

Diagrammet nedan visar fördelningen av de olika typerna av avsättningar för bruttoersättningsansvar.

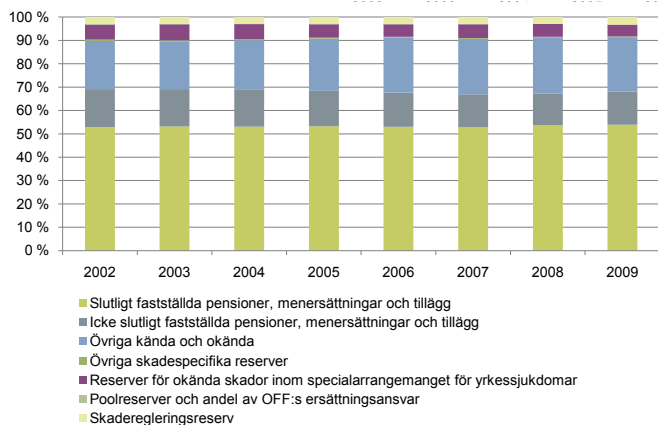

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

22 (28)

Fördelningen av egentligt bruttoersättningsansvar (10c tabell 1)

Under de senaste åtta åren har fördelningen varit ganska lika. En stor del, 68 procent, av bruttoersättningsansvaret är långfristiga avsättningar för ersättningar av pensionstyp. Ersättningar som betalas från fördelningssystemet, såsom indexhöjningar, ingår inte i ersättningsansvaret⁴.

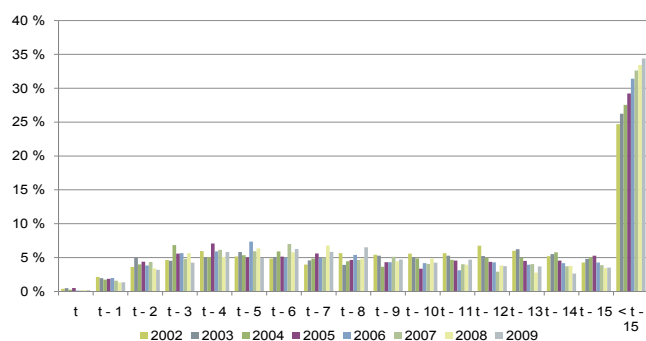
Fördelning på skadeår

Ersättningsansvaret gäller skador som inträffat eller visat sig under flera olika skadeår. I diagrammen nedan visas avsättningarna under 8 räkenskapsår för skador som inträffat under olika skadeår innan. Eftersom fördelningen på skadeår är starkt beroende av typen av ersättning, redovisas avsättningarna för de viktigaste typerna i separata diagram enligt följande:

1. slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg
2. icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg
3. övriga kända eller okända skador (exkl. avsättningen för okända skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar).

Också avsättningarna för de olika typerna sammanräknat redovisas med fördelning på skadeår.

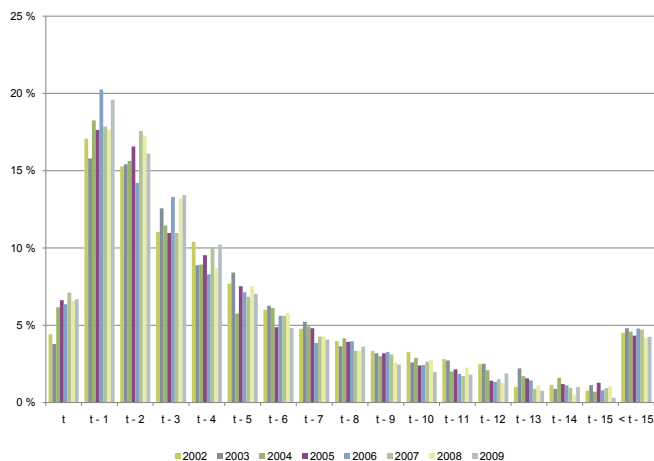
1. Avsättningar för slutligt fastställa pensioner, menersättningar och tillägg med fördelning på skadeår (10c tabell 2)

t = bokslutsår

Största delen av avsättningarna, 54 procent, gällde slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg. För slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg är skadeåren normalt mycket gamla. Över 50 procent av avsättningarna hänförde sig till skadeår äldre än 10 år.

2. Avsättningar för icke slutligt fastställa pensioner, menersättningar och tillägg med fördelning på skadeår (10c tabell 2)

⁴ Från och med 2008 finansieras OFF:s ersättningskostnader från fördelningssystemet. Några avsättningar för dessa kostnader finns således inte längre i försäkringsbolagens balansräkningar från och med 2008.

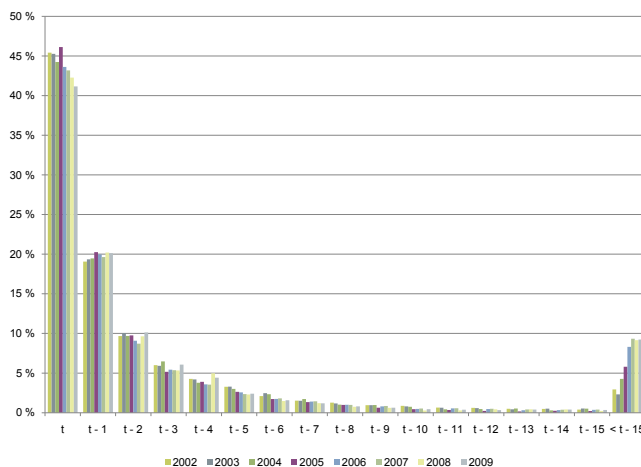
Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

23 (28)

Icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg stod för 14 procent av avsättningarna. För dem låg tyngdpunkten klart på yngre skadeår. Cirka 73 procent av avsättningarna gällde högst 5 år gamla skadeår, medan nästan 5 procent hänförde sig till skadeår äldre än 15 år, vilket pekar på att avvecklingen är långsam.

3. Avsättningar för övriga kända och okända skador* med fördelning på skadeår (10c tabell 3)

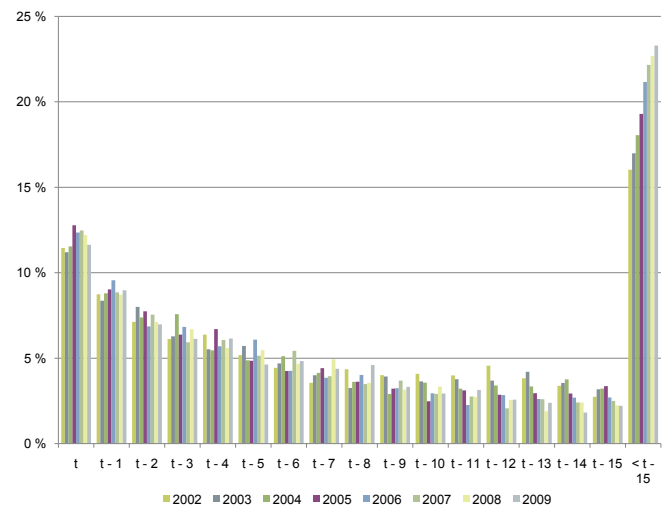

* Med undantag av avsättningen för okända skador inom specialrangemanget för yrkessjukdomar.

Avsättningen för övriga kända och okända skador kallas också kollektiv avsättning. Avsättningen gäller i regel både kända och okända tillfälliga ersättningar och okända bestående ersättningar och står för 23 procent av totalt ersättningsansvar.

Tillfälliga ersättningar blir reglerade snabbare än bestående ersättningar. Den tidpunkt då en okänd bestående ersättning blir känd, överförs avsättningen vanligen till avsättningen för icke slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg. Tyngdpunkten i avsättningen för övriga kända och okända skador ligger därför mycket tydligt på yngre skadeår.

Sammanräknad fördelning på skadeår

De sammanlagda avsättningarna för ersättningstyperna 1–3 utgör 91 procent av totalt ersättningsansvar. Av den sammanräknade fördelningen av bruttoersättningsansvar hänförde sig cirka 45 procent av avsättningarna till högst 5 år gamla skadeår. Till skadeår äldre än 10 år hänförde sig cirka 35 procent av avsättningarna. Avsättningarna för skadeår äldre än 15 år ökade under de senaste två åren med 1,1 procentenheter i förhållande till övriga skadeår.

Avvecklingsfördelning

I diagrammet nedan redovisas fördelningen av skadeavvecklingen, dvs. de beräknade (diskonterade) kassaflödena under påföljande år på grund av skador som inträffat före eller under räkenskapsåret (t). Diagrammet bygger på den ursprungliga uppskattning av skaderegleringen som gjorts under räkenskapsåret. Posterna redovisas i procent av bruttoersättningsansvaret för räkenskapsåret, vilket innebär att summan av ersättningsandelarna för varje år blir 100 procent.

Avvecklingsfördelningen varierar stort mellan olika ersättningstyper. Därför särredovisas den för tillfälliga och bestående ersättningar.

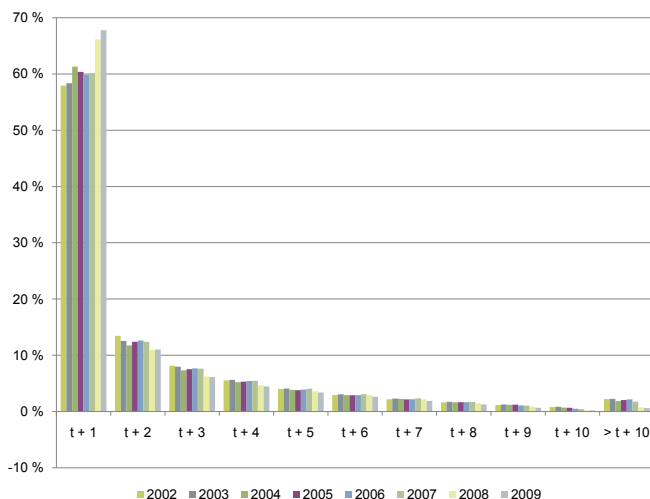

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

24 (28)

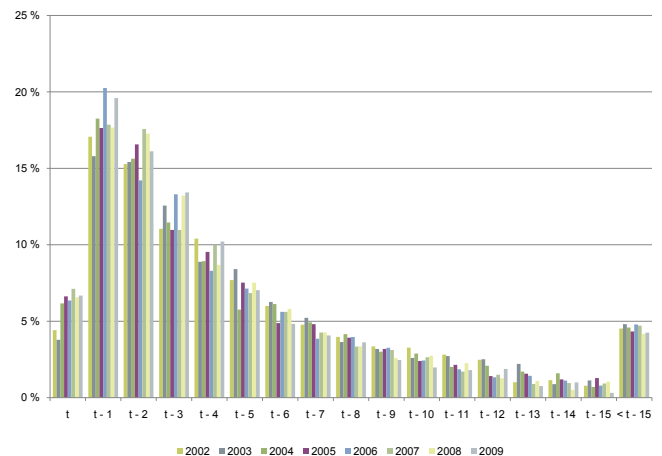
Bruttoansvarsskuldens uppskattade avvecklingsfördelning av tillfälliga ersättningar (10c tabell 4)

Tyngdpunkten i den uppskattade avvecklingsfördelningen (upplösningen) för tillfälliga ersättningar ligger klart på yngre skadeår. Cirka 85 procent beräknas bli avvecklat under de första åren. Trots en i huvudsak snabb avveckling beräknas cirka 0,6 procent bli avvecklat först efter 10 år.

För bestående ersättningar är fördelningen självfallet mycket olik. Följande diagram illustrerar fördelningen för icke slutligt fastställda bestående ersättningar. Pensioner, menersättningar och tillägg som fastställs slutligt efter räkenskapsåret behandlas som engångsersättningar och medräknas till sitt kapitalvärde vid den tidpunkt de fastställs. De omklassificeras då till slutligt fastställda bestående ersättningar och ingår inte längre i diagrammet. Slutligt fastställda pensioner, menersättningar och tillägg ingår alltså inte i fördelningen nedan. När icke slutligt fastställda ersättningar fastställs minskar osäkerheten i bolagets ersättningsansvar i hög grad.

Bruttoansvarsskuldens uppskattade avvecklingsfördelning av icke fastställda bestående ersättningar fram till tidpunkten för fastställandet (10c tabell 4)

Trots skillnaderna i fördelningsprofil ligger tyngdpunkten i den uppskattade avvecklingsfördelningen för icke slutligt fastställda bestående ersättningar också på yngre skadeår. Cirka 53 procent beräknas vara avvecklat inom 3 år och cirka 13 procent först efter 10 år.

Eftersom avsättningarna för icke slutligt fastställda bestående ersättningar är betydligt (cirka sex gånger) större än för tillfälliga ersättningar liknar den sammanräknade avvecklingsfördelningen fördelningen för icke slutligt fastställda bestående ersättningar. Som helhet uppskattat avvecklas 58 procent inom 3 år, 72 procent inom 5 år och cirka 12 procent först efter 10 år.

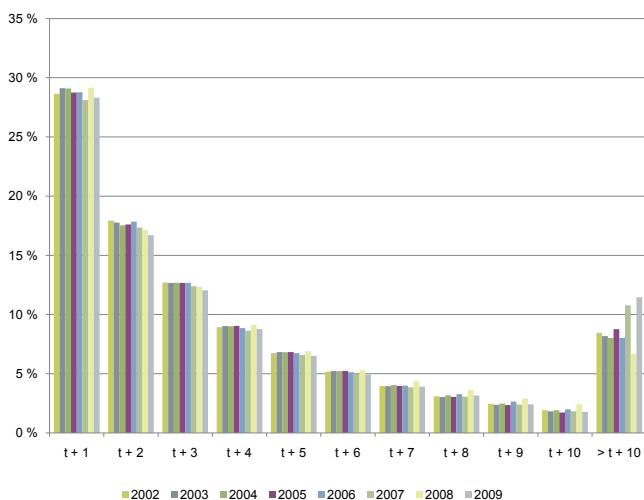

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

25 (28)

Bruttoansvarsskuldens uppskattade avvecklingsfördelning av tillfälliga och bestående ersättningar (10c tabell 4)

i ersättningarna till följd av upplöst diskontering och ändrad diskontoränta har eliminerats.

Relationstalen i tabellen visar förhållandet mellan reviderad och ursprunglig uppskattning. (För skadeåret är relationstalet alltid 100 procent.) Ett relationstal över 100 procent innebär att den ursprungliga avsättningen inte varit tillräcklig.

Bruttoskadeersättningsansvarets tillräcklighet bedöms enligt den senaste uppskattningen (2009). Tabellen visar att ersättningsansvaret skadeåren 2002, 2003 och 2008 var otillräckligt. Felmarginalen är under 5 procent och avvikelsen därför oväsentlig⁵.

⁵ I undersökningen är en felmarginal på 0–5 procent oväsentlig (dvs. normal), 5–10 procent rimlig, 10–20 procent betydande och >20 procent mycket stor.

Ersättningsansvarets tillräcklighet

Tabellen nedan visar hur väl avsättningen för skadeersättningsansvaret varje skadeår täcker ersättningarna för skadorna. Den ursprungliga uppskattningen av den återstående ersättningsskyldigheten för skadeåret (dvs. det ersättningsansvar som i bokslutet för skadeåret avsatts för de skador som inträffar under skadeåret) har jämförts med reviderade siffror för åren därefter. Revideringen består av ersättningar utbetalade fram till revideringstidpunkten inklusive en avsättning för framtida ersättningar. Skillnaden

Uppföljning av bruttoskadeersättningsansvarets tillräcklighet (10b tabell 3)

Skadeår	Tillräcklighetsprocent*							
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
2002	100,0 %	103,3 %	104,0 %	103,9 %	104,1 %	102,9 %	101,4 %	101,3 %
2003	----	100,0 %	107,2 %	110,5 %	110,5 %	108,6 %	105,9 %	102,4 %
2004	----	----	100,0 %	106,2 %	98,8 %	96,7 %	98,2 %	92,2 %
2005	----	----	----	100,0 %	106,0 %	96,8 %	95,5 %	95,3 %
2006	----	----	----	----	100,0 %	95,5 %	87,9 %	84,4 %
2007	----	----	----	----	----	100,0 %	97,1 %	90,5 %
2008	----	----	----	----	----	----	100,0 %	101,9 %
2009	----	----	----	----	----	----	----	100,0 %

* Tillräcklighetsprocenten för inledande reserv är 100

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

26 (28)

Diskontering av ansvarsskuld

Bruttoersättningsansvaret bestod till 82 procent av diskonterade avsättningar. Diskonterad ansvarsskuld är uteslutande avsättningar för ersättningar av pensionstyp. Den genomsnittliga diskontoräntan låg på 3,06 (3,11) procent. Beräkningsräntan varierade mellan bolagen. Följande tabell innehåller ett sammandrag av diskontoräntor som bolagen tillämpat. Högsta tillåtna diskontoränta enligt förordning⁶ har lagts till i tabellen.

Tillämpad diskonteringsränta

	2005	2006	2007	2008	2009
Högsta	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Median	3,43 %	3,40 %	3,50 %	3,50 %	3,50 %
Medeltal	3,29 %	3,28 %	3,11 %	3,11 %	3,06 %
Lägsta	2,50 %	2,50 %	0,00 %	0,00 %	0,05 %
Högsta tillåtna beräkningsränta	3,90 %	3,80 %	3,70 %	3,60 %	3,50 %

Yrkessjukdomar

Den tidpunkt då en yrkessjukdom har visat sig motsvarar skadetidpunkten för olycksfall. Om inget annat följer av särskilda skäl, anses som den tidpunkt då yrkessjukdomen visat sig den tidpunkt då den insjuknade första gången uppsökte läkare för undersökning eller senare på grund av sjukdom som då eller senare konstaterats vara en yrkessjukdom.

Om den insjuknade då yrkessjukdomen visar sig inte längre arbetar i det arbete där sjukdomen kan ha orsakats, fastställs ersättningsskyldigheten på basis av det senaste

anställningsförhållande där utfört arbete kan ha orsakat sjukdomen (sista möjliga exponeringsår). Om den anställning där den insjuknade varit exponerad och som ersättningsskyldigheten baseras på har upphört innan sjukdomen visat sig, omfattas yrkessjukdomen av specialarrangemanget för yrkesskador.

I ersättningar för yrkessjukdomar betalades 62,0 miljoner euro, dvs. cirka 15 procent av utbetalda bruttoskadeersättningar. Av de betalda ersättningar omfattades 17,8 miljoner euro av specialarrangemanget vilket motsvarar 28 procent.

Tabellen nedan visar antalet kända yrkessjukdomsfall vid slutet av 2009 gällande förekomster åren 2002–2009 samt ersättningar utbetalda för dem och avsättningar gjorda för dem. Också andelen yrkessjukdomar som omfattas av specialarrangemanget redovisas i tabellen.

⁶ Social och hälsovårdsministeriets förordning om maximiräntesatser som ska tillämpas vid beräkning av ansvarsskulden i livförsäkringsbolag och skadeförsäkringsbolag (610/2008).

Kända yrkessjukdomar (miljoner euro) och andel av specialarrangemanget i % (10d tabell 1 ja 10d tabell 2)

Framträdelsår	Utbetalda		Skadespecifika		Sammanlagt		Antalet skador	
	bruttoskadeersättningar		bruttoreserver					
2002	24,6	32,7 %	18,2	37,3 %	42,8	34,6 %	3 900	12,7 %
2003	22,5	36,4 %	19,3	39,0 %	41,8	37,6 %	3 802	14,4 %
2004	23,8	31,7 %	24,6	39,2 %	48,4	35,5 %	3 925	17,0 %
2005	24,9	34,2 %	28,7	37,5 %	53,6	36,0 %	3 985	12,2 %
2006	18,5	34,6 %	25,2	43,8 %	43,7	39,9 %	3 470	12,2 %
2007	13,2	35,8 %	22,0	36,2 %	35,2	36,0 %	3 385	12,1 %
2008	7,7	35,4 %	16,0	45,4 %	23,7	42,1 %	2 802	11,6 %
2009	1,3	25,6 %	3,4	48,2 %	4,6	41,9 %	1 140	10,8 %

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

27 (28)

Rapporteringen av yrkessjukdomar släpar ofta efter avsevärt. I tabellen nedan redovisas antalet yrkessjukdomar som visat sig 2002–2009 och anmäلت 2009. Andelarna anges separat för yrkessjukdomar som omfattas av specialarrangemang och för övriga yrkessjukdomar. Av tabellen framgår att yrkessjukdomar som omfattas av specialarrangemanget står för en betydande andel av de anmälda yrkessjukdomsfallen, men att de rapporteras klart långsammare än andra yrkessjukdomar.

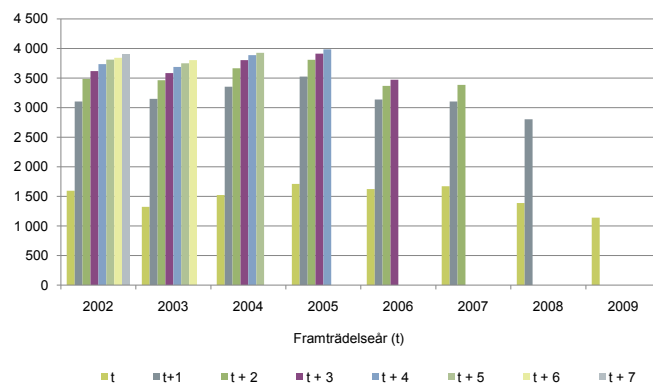
Antal anmälda yrkessjukdomar 2009 med fördelning på visandeår

Visandeår	Yrkessjukdomar exkl. yrkessjukdomar inom specialarrangemanget	Yrkessjukdomar inom specialarrangemanget	Antal yrkessjukdomar totalt
2002	49	10	59
2003	39	15	54
2004	17	22	39
2005	49	24	73
2006	78	24	102
2007	196	85	281
2008	1 216	199	1 415
2009	1 017	123	1 140

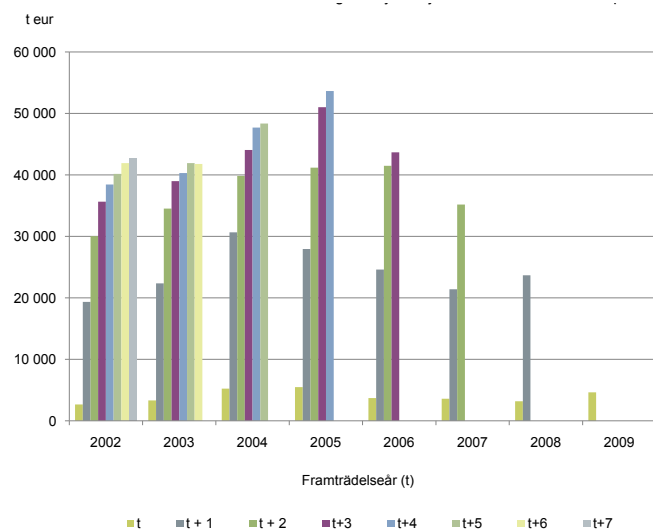
Eftersläpningen i rapporteringen av yrkessjukdomar försvårar beräkningen av antal fall och ersättningsbelopp. Osäkerheten om antalet fall och ersättningsbeloppet gör det svårt att beräkna avsättningen för yrkessjukdomar, framför allt för skador som omfattas av specialarrangemanget. Osäkerheten om yrkessjukdomar och skador inom specialarrangemanget varierar dock stort mellan bolagen alltefter försäkringsbestånd.

I följande diagram illustreras den kumulativa utvecklingen av antalet yrkessjukdomar och utbetalda ersättningar inklusive in casuavsättningar med fördelning på visandeår. Största delen av yrkessjukdomarna rapporteras under visandeåret och påföljande år, men diagrammen visar att yrkessjukdomar kan konstateras även långt efter exponeringen. Mätt i ersättningsbelopp ligger tyngdpunkten på de tre första åren efter visandeåret.

Utvecklingen av antalet yrkessjukdomar (10d tabell 1 ja 10d tabell 2)

Utbetalda ersättningar för yrkessjukdomar ökat med skadespecifika reserver (10d tabell 1 och 10d tabell 2)

I följande diagram redovisas antalet skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar med fördelning på exponeringsdecennium och anmälningsår. I diagrammet ingår yrkessjukdomar för vilka företagen betalade ut ersättningar eller gjorde avsättningar år 2009. Diagrammet visar att yrkessjukdomar inom specialarrangemanget anmäldes i extra stort antal för exponeringar under 1980-talet. Då anmäldes visserligen också skador från betydligt äldre exponeringsår

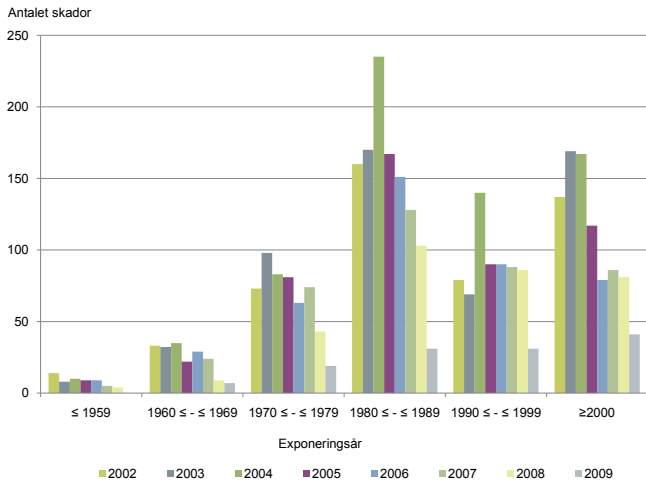

Undersökning av lönsamheten inom lagstadgad olycksfallsförsäkring 2002–2009

20.12.2010

28 (28)

Utveckling av antalet skador inom specialarrangemanget för yrkessjukdomar enligt framträdelseår (10d tabell 3)

Försäkringsbolagen gör i förväg avsättningar för ersättningar de ska betala för arbetsolycksfall och yrkessjukdomar i framtiden. Avsättningar görs även för eventuella exponeringar och sjukdomar som ännu inte är kända och där sambandet mellan orsak och verkan vid den aktuella tidpunkten inte heller är känt. Ändå borde risken för eventuella nya former av yrkessjukdomar kunna förutses i försäkringspremierna och i ersättningsansvaret. Risker som gäller arbetsolycksfall och vanliga yrkessjukdomar kan man belysa och beräkna utifrån empiriska data. Däremot är det mycket svårt att uppskatta storleken på risker som gäller yrkessjukdomar där tiden mellan exponering och insjuknande är lång (latenstid). Till exempel latenstiden för cancer som orsakats av asbest och kemiska faktorer kan vara rentav 15–30 år.

På grund av osäkerheten om ersättningarna för yrkessjukdomar med lång latenstid finansieras sådana ersättningar årligen genom fördelningssystemet. Försäkringsbolagen gör därför inte längre avsättningar för framtida ersättningskyldighet i fråga om yrkessjukdomar med lång latenstid. Detta gäller yrkessjukdomar där det vid insjuknandet har förlutit minst fem år från den exponering som senast kunnat orsaka sjukdomen men gäller inte skaderegleringskostnaderna för dessa sjukdomar. Förändringen gäller endast sådana yrkessjukdomar där den exponering som senast kunnat orsaka sjukdomen inträffat den 1 januari 2008 eller därefter. Detta minskar avsevärt den osäkerhet som gällt avsättningarna för yrkessjukdomar.

Statistikkällor

I undersökningen deltog följande finländska försäkringsbolag som bedriver lagstadgad olycksfallsförsäkring:

- A-Försäkring Ab (A-Försäkring)
 - Aktia Skadeförsäkring (Aktia)
 - Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (Fennia)
 - If Skadeförsäkringsbolag Ab (If)
 - Lokalförsäkring Ömsesidigt Bolag (Lokalförsäkring)
 - Pohjantähti Ömsesidiga Försäkringsbolaget (Pohjantähti)
 - Pohjola Försäkring Ab (Pohjola)
 - Redarnas Ömsesidiga Försäkringsbolag (Redarnas)
 - Ömsesidiga Försäkringsbolaget Tapiola (Tapiola)
 - Ömsesidiga Försäkringsbolaget Turva
 - Valion Keskinäinen Vakuutusyhtiö (Valio)
 - Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag (Ålands)
- samt EES-filialen
- Nordea Skadeförsäkring (Nordea)
fr.o.m. 18.8.2010 Tryg, Tryg är Tryg Forsikring A/S:s filial i Finland

